

Città di Bolzano
Stadt Bozen

IMIGRACIJA U BOLCANU

VODIC ZA USLUGE

SRPSKOHRVATSKI

AUTONOME
PROVINZ
BOZEN
SÜDTIROL

PROVINCIA
AUTONOMA
DI BOLZANO
ALTO ADIGE

COO
savera

COOPERATIVA SOCIALE | SOZIALGENOSSENSCHAFT

Osservatorio per le politiche sociali e la qualità della vita

Immigrazione a Bolzano – Guida ai servizi

Stesura: Cooperativa Savera**Editore:** Comune di Bolzano – Osservatorio per le Politiche sociali e la Qualità della vita
Vicolo Gumer 7, 39100 Bolzano**Contatto:** osservatorio@comune.bolzano.it**Coordinamento Comitato Scientifico e supervisione alla pubblicazione:**

Carlo Alberto Librera

Layout: mediamacs.design**Aggiornamento testi:** Erjon Zeqo**Traduzione:** Diniku Vojin e Svetlana Vukobratović

È consentita la riproduzione d'informazioni, grafici e tabelle previa indicazione della fonte. Citazione: Comune di Bolzano. Immigrazione a Bolzano – GUIDA AI SERVIZI. Osservatorio per le Politiche sociali e la Qualità della vita, Ripartizione Servizi alla Comunità Locale, Comune di Bolzano. Questa pubblicazione è scaricabile dal sito del Comune di Bolzano www.comune.bolzano.it sotto la sezione "Osservatorio per le Politiche sociali e la Qualità della vita" e sotto la sezione Home > Servizi > I servizi per > I servizi per... > Cittadini con background migratorio e i cittadini comunitari > Pubblicazioni

Beobachtungsstelle für Sozialpolitik und Lebensqualität

Einwanderung in Bozen – Ein Ratgeber zu den Dienstleistungen

Verfasserin: Genossenschaft Savera**Herausgeber:** Stadtgemeinde Bozen – Beobachtungsstelle für Sozialpolitik und Lebensqualität – Gumergasse 7, 39100 Bozen**Kontakt:** beobachtungsstelle@gemeinde.bozen.it**Wissenschaftliche Leitung und Forschungscoordination:** Carlo Alberto Librera**Layout:** mediamacs.design**Textergänzung:** Erjon Zeqo**Übersetzung:** Diniku Vojin und Svetlana Vukobratović

Die Verwendung der bereitgestellten Inhalte, Grafiken und Tabellen ist unter Angabe der Quelle gestattet. Quellenangabe bei Zitaten: Gemeinde Bozen, Einwanderung in Bozen – Ein Ratgeber zu den Dienstleistungen. Beobachtungsstelle für Sozialpolitik und Lebensqualität, Abteilung für Dienste an die örtliche Gemeinschaft, Stadtgemeinde Bozen. Dieser Text kann im Internet unter www.gemeinde.bozen.it > Beobachtungsstelle für Sozialpolitik und Lebensqualität und unter der Sektion Home > Dienste > I servizi per > Im Dienste von: > Bürger mit migratorischem Hintergrund und EU-Bürger > Publikationen heruntergeladen werden.

Predgovor

Ovaj višejezični vodič, koji je stvoren zahvaljujući sufinansiranju Koordinacionog centra za integraciju provincije Bolzano, sadrži puno korisnih informacija za ljude sa migracionom pozadinom i za sve one koji rade u oblasti imigracije.

Pružna pregled usluga i institucija za migraciju koji postoje u gradu Bolzano. Građanima nije uvek lako razumeti kome se mogu obratiti, koje informacije dobijaju gde i, pre svega, koja služba ili institucija je odgovorna za njihove posebne probleme.

Nadamo se da će ovaj višejezični vodič biti koristan vodič i uputstvo svima koji ga uzmu u ruke i da će takođe olakšati integraciju i promovisati miran suživot.

Usluge i ponude mogu se poboljšati zahvaljujući informacijama koje pružaju njihovi korisnici. Stoga smo zahvalni na kritikama i komentarima, jer će nam pomoći da neprekidno poboljšavamo višejezični vodič.

Dr. Juri Andriollo

*Gradski odbornik za socijalnu politiku
osservatorio@comune.bolzano.it*

SAŽETAK

1. ULAZAK I BORAVAK

- 1.1. ULAŽNE VIZE – 6
- 1.2. BORAVIŠNA DOZVOLA (PERMESSO DI SOGGIORNO) – 6
- 1.3. EC DOZVOLA ZA DUGOROČNE REZIDENTE BIVŠA BORAVIŠNA KARTA ZA STRANCE – 9
- 1.4. SPORAZUM O INTEGRACIJI ZA STRANCA KOJI APLICIRA ZA BORAVIŠNU DOZVOLU – 11
- 1.5. SPAJANJE PORODICE – 12
- 1.6. IZRUČIVANJE, PROTERIVANJE, PRITVOR – 17

2. BORAVAK, IDENTIFIKACIONA KARTICA, PORESKI BROJ, VOZAČKA DOZVOLA, SAMOIZJAŠNJAVANJE, PREVOD I LEGALIZACIJA DOKUMENATA

- 2.1. CIVILNA REGISTRACIJA I BORAVAK – 20
- 2.2. LIČNA/IDENTIFIKACIONA KARTA – 20
- 2.3. PROVINCIJSKA KARTICA USLUGA (ZDRAVSTVENA KARTICA - PORESKI KOD) – 21
- 2.4. VOZAČKA DOZVOLA – 22
- 2.5. IDENTIFIKACIONI DOKUMENTI – 23
- 2.6. SAMOIZJAŠNJAVANJE (PISMENA IZJAVA) – 23
- 2.7. PREVOD I LEGALIZACIJA DOKUMENATA – 23

3. POLITIČKI AZIL, POLITIČKE IZBEGLICE I DOZVOLE IZ HUMANITARNIH RAZLOGA

- 3.1. POLITIČKI AZIL I POLITIČKE IZBEGLICE – 24

4. DRŽAVLJANSTVO

- 4.1. AUTOMATSKI PRIPIS (ATTIBUZIONE AUTOMATICA) – 27
- 4.2. DRŽAVLJANSTVO PO BENEFITIMA ZAKONA (CITTADINANZA PER BENEFICIO DI LEGGE) – 27
- 4.3. NATURALIZACIJA – 27

5. RAD

- 5.1. RAD ZA STRANE DRŽAVLJANE KOJI POSEDUJU BORAVIŠNU DOZVOLU – 29
- 5.2. RAD ZA ONE KOJI DOLAZE IZ INOSTRANSTVA – 29
- 5.3. SAMOZAPOŠLJAVANJE (SAMOSTALNA DELATNOST) – 33
- 5.4. SOCIJANA DOPLATA: IZDRŽAVANJE PORODICE (DOPLATA), PENZIONO, REFUNDACIJA DOPRINOSA U SLUČAJU REPATRIJACIJE – 33

6. ZDRASTVENO

- 6.1. PRIJAVA U SISTEM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE – 36
- 6.2. PORODILJSKO I DETINJSTVO – 38
- 6.3. KONTRACEPCIJA – 39
- 6.4. PREKID TRUDNOĆE – 40
- 6.5. PORODIČNE KLINIKE/DOMOVI ZDRAVLJA – 40

7. SOCIJALNA I FINANSIJSKA POMOĆ

- 7.1. SNALAŽENJE U USLUGAMA SOCIJALNE ZAŠTITE: REGIONALNE NADLEŽNOSTI I AGENCIJE SOCIJALNIH USLUGA U BOLZANU – 41
- 7.2. OBLASTI ZA OČUVANJE SOCIJALNOG ZDRAVLJA (DISTRETTO SOCIO-SANITARIO) – 42
- 7.3. DISTRICT SERVICES (SERVIZI DISTRETTUALI) – 42

8. STAMBENO PITANJE I SMEŠTAJ

- 8.1. IZNAJMLJENI SMEŠTAJ – 46
- 8.2. SOCIJALNI SMEŠTAJ – 46
- 8.3. DOPRINOSI ZA RENTU I NENADANE TROŠKOVE (DOPLATE ZA SMEŠTAJ) – 47
- 8.4. SMEŠTAJ U HOSTELIMA (PRIHVATNIM CENTRIMA) – 48
- 8.5. KUPOVINA KUĆE/STANA – 49

9. ŠKOLA I UNIVERZITETSKO OBRAZOVANJE

- 9.1. UPIS U ŠKOLU – 50
- 9.2. JASLICE – 50
- 9.3. OBDANIŠTA/ZABAVIŠTA/VRTIĆI – 51
- 9.4. OSNOVNE ŠKOLE – 53
- 9.5. OSNOVNA ŠKOLA PRVOG STEPENA (NIŽA SREDNJA ŠKOLA) – 54
- 9.6. DRUGI STEPEN SREDNJE ŠKOLE – 54
- 9.7. UNIVERZITET – 54
- 9.8. OBRAZOVANJE ODRASLIH – 55
- 9.9. PRIZNAVANJE (NOSTRIFIKACIJA) AKADEMSKIH KVALIFIKACIJA IZ INOSTRANSTVA – 55
- 9.10. PRIZNAVANJE (NOSTRIFIKACIJA) PROFESIONALNIH KVALIFIKACIJA – 55
- 9.11. POSEBAN ARANŽMAN ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE – 56

10. PROFESIONALNA OBUKA

- 10.1. TIPOVI OBUKA – 57

11. ZAŠTITA PRAVA

- 11.1. ZAŠTITA PRAVA I – 60
- 11.2. PRAVNA POMOĆ – 60
- 11.3. JAVNI BRANILAC – 60
- 11.4. ODREDBE KOJE SE TIČU DOBROBITI DECE – 60
- 11.5. MERE PROTIV RASNE DISKRIMINACIJE – 61

12. KULTURNO I INTERKULTULARNO OBRAZOVANJE

- 12.1. CENTRI ZA KULTURNI RAZVOJ – 63
- 12.2. INTERKULTURALNO OBRAZOVANJE – 63
- 12.3. SARADNJA ZA RAZVOJ – 63

1. ULAZAK I BORAVAK

1.1. ULAZNE VIZE

ZA KOGA?

Za Gradjane koji se smatraju strancima, na primer

- Gradjane koji ne dolaze iz zemalja EU
- Osobe koje nemaju državljanstvo

Po bilateralnom sporazumu, gradjani neki zemalja koje nisu deo EU mogu ući u Italiju ili Šengen zonu i boraviti bez vize do maksimalno 90 dana.

Na granici, stranci moraju biti podvrgnuti carinskoj kontroli. Granična policija će obeležiti pečatom pasoš sa datumom i mestom tranzita.

VRSTE VIZA (NEKE UOBIČAJENE TIPOLOGIJE)

- Studentska Viza/Viza za Obuku: validna dokle god traje kurs
- Viza za spajanje porodice: validna godinu dana od dana izdavanja. Izdaje se za spajanje članova porodice nakon dobijanja pristanka srodnika.
- Radna viza (ugovor za stalno, ugovor na određeno, sezonski ugovor): može se dobiti samo uz odobrenje za rad.
- Viza za samozapošljavanje, a ne za povremeni posao, da bi se dobi-la neophodno je ispuniti profesionalne i moralne predušlove koji su zakonski ustanovljeni od strane Države prema gradjanima Italije za obavljanje iste aktivnosti.
- Turistička Viza, omogućava stranim državljanima koji putuju iz turističkih razloga da udju u Italiju ili Šengen zonu do maksimalno 90 dana.

1.2. BORAVIŠNA DOZVOLA (PERMESSO DI SOGGIORNO)

ZA KOGA?

U Italiji mogu boraviti oni stranci koji su regularno ušli na teritoriju Države, osim u slučajevima izuzetaka definisanim medjunarodnim ugovorima.

Za boravišnu dozvolu (na Italijanskom “Permesso di Soggiorno” skraćeno PDS) mora se aplicirati u glavnoj policijskoj stanici regije gde se stranac nalazi a u roku od **8 radnih dana od dolaska**.¹

Strani državljanima od više od 16 godina koji ulaze u Italiju po prvi put potpisuju **Integracioni Sporazum** kada podnose zahtev za boravišnom dozvolom.

.....

1 za gradjane koji dolaze iz EU zemalja to je dobrovoljno i predstavlja zahtev za dobijanje kartice boravka u Pošti. Ali oni mogu svakako napraviti zahtev ili u Pošti ili u Imigracionom odeljenju u Policiji. Računa se 8 radnih dana bez nedelja i praznika.

Stranci koji predaju zahtev u **Pošti** biće kontaktirani od strane Imigracionog **da se fotografišu i da daju otiske prstiju** kao i da dobiju dozvolu boravka.

Zahtev za EC dozvolu za dugoročne rezidente i za njih same ali i za članove porodice koji zavise od njih (izdržavana lica) mora se podneti u paketu/zajedno.

Za obnovu Boravišne dozvole mora se aplicirati u stanici Policije te regije gde zahtevalac boravi **90 dana pre isteka**. Radna i porodična **dozvola koje traju dve godine** mora se obnoviti u roku od **60 dana** pre isteka a ako je jednogodišnja, **30 dana** pre isteka prema tipologiji boravišnih dozvola.

TRAJANJE DOZVOLE

Trajanje Boravišne Dozvole koja se izda zbog rada ili porodičnih pitanja jeste ta koja se traži kao Ulazna Viza. Trajanje, pak, ne bi smelo prevazilaziti:

- Tri meseca za posao ili turizam
- Jednu godinu, ukoliko se odnosi napohadjanje kursa ili obrazovanje. Dozvola je obnovljiva svake godine dokle god kurs traje i u slučaju višegodišnjeg školovanja
- Dve godine za Samozaposlenje, Stalni Radni Odnos ili Spajanje Porodice

KONVERZIJA BORAVIŠNE DOZVOLE

Da bi se izvršile konverzija tipologije boravišne dozvole neophodno je zah-tevati ovlašćenje u Policijskoj stanici u Imigracionom. Uslov za konverziju da su se neki uslovi za ulazak prevedeli i da postoji već važeća boravišna dozvola. PAŽNJA! Nekada se na godišnjem nivou donose različiti dekreti!!! **Studentska viza/Dozvola** za obuku može se konvertovati u Radnu vizu ili vizu Samozapošljavanja ukoliko se ispune svi uslovi.

Sezonska Radna Dozvola se može konvertovati u Trajnu Radnu Dozvolu ili Jednogodišnju Radnu Dozvolu kada:

- je stranac ušao u Italiju i boravio neprestano 2 godine a ima validnu boravišnu dozvolu;
- je stranac ušao u Italiju kao sezonski radnik i na kraju sezone mu još važi boravišna dozvola.

KAKO?

Zahtevi za odobrenjem i obnovom boravišnih dozvola za strance koji nisu iz zemalja EU a koji upadaju u ove tipologije moraju biti predati u ovlašćenim Poštama od strane tih osoba u žutim fasciklama koje se dobijaju u Poštama, Protektoratima i ovlašćenim Opštinama.²

.....

² Do vremena podnošenja zahteva, stranci moraju platiti takse koje je propisalo Ministarstvo Privrede i Finansija.

Zahtevi koji se odnose na sledeće tipologije boravišnih dozvola mogu se predati u Poštama:

- Usvojenje i hraniteljstvo
- Produžavanje i dupliciranje EC dozvole za dugoročne rezidente i produžavanje boravišne dozvole (promena adrese, civilnog statusa, integracija dece i promena pasoša)
- Čekanje na pronalazak novog radnog mesta
- Čekanje ponovo na državljanstvo
- Obnova političkog azila
- EC dozvole za dugogodišnjeg rezidenta
- Konverzija boravišne dozvole
- Dupliciranje boravišne dozvole
- Porodična dozvola
- Radna dozvola Samozaposlenje
- Radna dozvola za rad za poslodavca
- Radna dozvola za posebne slučajeve
- Radna dozvola za sezonski rad kod poslodavca
- Misija
- Religijski razlozi
- Odabrana zemlja za boravak ljudi koji mogu da se finansiraju bez potrebe da rade
- Naučno istraživanje
- Studije
- Praksa i profesionalna obuka
- Turizam
- EU Plava karta

Zahtevi za odobrenjem i obnovu svih tipologija boravišne dozvole/boravišne karte moraju se podneti Imigracionom koje se nalazi u Policijskoj Stanici ovlašćenoj za tu teritoriju.

Strancima može besplatno pomoći **Protektorat** pri ispunjavanju modula. Do predaje zahteva ovlašćenoj Pošti, stranac će se identifikovati putem pasoša ili ekvivalentnog dokumenta.

Proznanica koja će biti data strancu od vremena kada će predati zahtev sadržeće pristupni kod za proveru statusa.

U slučaju obnove zahteva za boravišnom dozvolom, neophodno je priložiti u kovertu i kopiju boravišne dozvole koja se treba obnoviti.

GDE?

**POLICIJSKA UPRAVA BOLZANO-POLIZEIPRÄSIDIUM BOZEN
P.A.S.I.ODELJAK-Imigraciono i kancelarija za strance -Abteilung der
Verwaltungspolizei Largo Giovanni Palatucci br.1**

39100 (BOLZANO-BZ)

Telefon: +39 0471 947 616

Email:immig.quest.bz@pecps.poliziadistato.it

Ponedjeljak 8:30-12:00

Utorak 8:30-12:00

Sreda 8:30-12:00

Četvrtak 8:30-12:00 15:00-17:00

Petak 8:30-12:00

Italijanska Pošta

Bolzano Centre

Bolzano

Piazzadella Parrocchia, 13

Telefon: 0471 322 260

Fax: 0471 322 240

Bolzano 5

Bolzano

Viale Amedeo Duca D'Aosta, 104

Telefon: 0471 473 711

Fax: 0471 401 311

1.3. EC DOZVOLA ZA DUGOROČNE REZIDENTE BIVŠA BORAVIŠNA KARTA ZA STRANCE

Strani državljani koji legalno žive u Italiji više od 5 godina i nameravaju da traže EC dozvolu za dugoročne rezidente (član 9 teksta o Imigraciji)³ mora položiti test znanja Italijanskog jezika.

Da bi se tekst polagao mora se poslati zahtev Prefekturi gde se boravi putem procedure na za to predviđenom sajtu <https://nullaostalavoro.dlci.interno.it>.⁴

.....

- 3 EU boravišna dozvola za dugoročne rezidente ne može se izdati strancima koji se smatraju opasnim po javni red ili državnu bezbednost
- 4 Moguće je videti rezultat testa. IT sistem prihvata zahtev i prosleđuje ga nadležnoj kancelariji koja - kada proveri regularnost zahteva - kontaktira osobu u roku od 60 dana, određuje datum i lokaciju ispita. U slučaju pozitivnog ishoda testa, prefektura obaveštava elektronskim putem policijsku upravu regije, koja kada proveri postojanje ostalih zakonskih uslova, izdaje boravišnu dozvolu. U slučaju negativnog ishoda, stranac može zahtevati, koristeći istu proceduru, ponovno polaganje testa ali tek nakon 90 dana od prethodnog testa.

Ko ne mora da polaže test?

- Deca mlađja od 14 godina
- Ljudi sa teškim poremećajima pri učenju jezika koja su potvrđena od strane javne zdravstvene ustanove

Test iz odeljka 3 neće polagati stranac koji:

- ima sertifikat poznavanja Italijanskog jezika na nivou ne manjem od A2 (Zajednički Evropski Okvir za Jezike);
- ima, kao deo bodova sakupljen već po Integracijskom Sporazumu
- ima diplomu srednje škole, prvi ili drugi razred sholastičkog instituta koji pripada Italijanskom obrazovnom sistemu, ili je pohađao kurs ili studije zvanično priznatog državnog ili privatnog Italijanskog univerziteta, ili bio na doktorskim ili master studijama u Italiji;
- ušao u Italiju kao menadžer ili visokokvalifikovan radnik

KAKO?

Stranac koji ima boravišnu dozvolu a koji je regularno boravio u Italiji najmanje 5 godina može tražiti EC dozvolu za dugoročne rezidente iz razloga što ona dozvoljava neograničen broj obnova (porodična, rad za poslodavca, samozaposlenje, politički azil, odabrana zemlja, religijski razlozi, apatrid status).

Na zahtev jednog stranog državljanina koji nema članove porodice koje izdržava u Italiji, prihod ne sme biti manji od godišnjeg iznosa koliko iznosi socijalna pomoć.;⁵

EC dozvola za dugoročne rezidente se može zahtevati i supružnika i maloletnu decu koja žive sa strancem koji zahteva dozvolu.. U ovom slučaju stranac mora dokazati da on/ina imaju dovoljan prihod za sve članove porodice.

Supružnik i maloletna deca starija od 14 godina koja stanuju sa strancem koji je podneo zahtev za CE dozvolu za dugoročne rezidente moraju ispuniti formular 1 (ili čak i 2 ukoliko poseduju sopstvene prihode);

EC dozvolu za dugoročne rezidente može zatražiti i supružnik stranca ili maloletno dete kao i roditelj Italijanskog državljanina ili osoba iz EU zemlje koja boravi u Italiji. U tim slučajevima, uz prijavu treba predati samo matične dokumente koji potvrđuju srodstvo.

EC dozvola za dugoročne rezidente traje neograničeno (5) i predstavlja dokument lične identifikacije koji važi 5 godina od dana izdavanja. Obnavljanje se vrši na zahtev te osobe, uz nove fotografije.

.....
5 U slučaju da sistem ne zahteva dokaz o plaćanem porezu (na primer domaći radnici), prihod se može prikazati sa drugom objektivnom dokumentacijom (isečak za platu, INPS doprinosi).

EC dozvola za dugoročne rezidente traje neograničeno⁶

EC dozvola za dugoročne rezidente traje neograničeno I ona je document lične identifikacije ne više od 5 godina od datuma izdavanja ili obnavljanja. Obnova se vrši na zahtev same osobe uz nove fotografije.

ŠTA?

(Član 9 Zakonskog Dekreta broj 286/98 i naknadni amandmani Člana 16 i 17 Zakonskog Dekreta broj 394/99 i naknadni amandmani)

Prijava popunjena i potpisana od strane osobe (Formular 1 i 2)

Fotokopija čitavog pasoša ili drugog ekvivalentnog dokumenta (vidi tabelu broj 4)

Fotokopija dokaza o plaćenom porezu ili CUD formular, što daje poslodavac, za prethodnu godinu

Potvrda o sudskim postupcima ili nekažnjavanju koja se tiče postupaka u toku;

Prijava za boravišnu kartu čak i za maloletnu decu preko 14 godina starosti mora biti propraćena sa:

**Fotokopija potvrde o odgovarajućem smeštaju prema članu 29 paragraf 3, stav a), Zakonski Dekret broj 286/98 i naknadni amandmani

GDE?

VIDI ODELJAK 1.2

1.4. SPORAZUM O INTEGRACIJI ZA STRANCA KOJI APLICIRA ZA BORAVIŠNU DOZVOLU

Regulisanje integracionog sporazuma izmedju stranca i Države stupio je na snagu 10. marta 2012. I od tog datuma stranci, starosti preko 16 godina, koji stupe na državnu teritoriju prvi put i apliciraju za boravišnu dozvolu trajanja ne manje od jedne godine, moraju potpisati sporazum u Prefekturi ili u Policijskoj Upravi⁷

Sporazum se sastoji od bodova (kredita), ima trajanje od dve godine i može biti produžen za godinu dana. Od strane Države potpisuje ga Prefekt ili njihov delegat.

Potpisom stranac se obavezuje da će savladati poznavanje govora Italijan-
.....

6 EC dozvola za dugoročne rezidente se ne može izdati strancu koji je osuđivan za neki kriminal prema članu krivičnog zakona 380 takođe, kao i za prekršaje prema članu 381 ili ako postoji izrečena kazna koja nije sprovedena, osim ukoliko je rehabilitovan. Opoziv je konačan ukoliko je kazna izrečena, pa i ako nije finalna za predviđen kriminal

7 Sa takvim institutom odlučeno je da se traži put do pakta sa građanima koji ne pripadaju EU ali legalno borave tu, a na osnovu međusobnih obaveza. Sa strane države, da se osiguraju osnovna prava i da se obezbede načini za učenje jezika, kulture i principa Italijanskog Ustava, a sa strane stranca obaveza da poštuje pravilna civilnog društva, kako bi dobio, na obostrani interes, regularni put ka integraciji.

skog ili Nemačkog jezika⁸ (najmanje A2 zajedničkog evropskog okvira za jezike), zadovoljavajuće poznavanje osnovnih principa Ustava Republike, civilne kulture i civilnog života u Italiji i ukoliko su u pitanju maloletna deca, da garantuje za njihovo ispunjenje obaveza u pogledu obrazovanja. Da bi se ovaj dokument smatrao ispunjenim, u vreme verifikacije, stranac mora postići barem 30 bodova (kredita) koja neizostavno uključuju minimum znanja italijanskoj/nemačkoj i civilnog i društvenog života u Italiji.⁹

U vreme potpisivanja, strancu se dodeljuje 16 kredita i daje mu se šansa da prisustvuje, u okviru 90 dana od dana potpisivanja, besplatni civilna obuka od 10 sati u Centrima za Obrazovanje Odraslih ili u Stalnim Teritorijalnim Centrima (CTP)).

GDE?

Jezički centri

www.provincia.bz.it/formazione-lingue/lingue/migrazione-alfabetizzazione.asp

1.5. SPAJANJE PORODICE

Porodična jedinica

“Porodica je prirodni i fundamentalni nukleus fruštva i društvo i Država je moraju štiti”

(Univerzalna Deklaracija Ljudskih Prava)

Porodična jedinica je osnovno pravo koje prepoznaje i štiti Italijanski pravni sistem¹⁰

Boravišna dozvola iz porodičnih razloga se izdaje:

- strancu koji je ušao u Italiju po osnovu Vize za spajanje porodice, ili sa ulaznom vizom kao prateći član porodice
- strancima koji legalno borave u Italiji najmanje godinu dana a koji su osnovali brak na teritoriji Države sa Italijanskim državljaninom ili državljaninom EU, ili sa strancem koji legalno boravi u Italiji. Ukoliko se ne stanuje sa partnerom na istoj adresi, oduzima se boravišna dozvola, osim ukoliko ne postoje zajednička deca iz tog braka.
- strancu roditelju, i biološkom, deteta koje boravi u Italiji, pod uslovom da mu nije oduzeto starateljstvo po Italijanskom zakonu.

8 Za teritoriju Autonomne Pokrajine Bolcano.

9 U nekim slučajevima, poput, na primer, u slučaju izvršenja kriminalnog dela ili ozbiljnih sukoba sa zakonom - krediti se oduzimaju i/ili brišu. Ukoliko je broj finalnih kredita jednak i/ili viši od praga tolerancije, to se ispravlja - kao što je već spomenuto - u okviru tih 30 kredita, istek ugovora se proglašava za ispunjenje u tom kontekstu za izdavanje porvrde u pitanju.

10 Spajanje porodice je neophodan alat koji omogućuje porodični život, jer pomaže u stvaranju socio-kulturne stabilnosti koja omogućava integraciju u Državu, te dozvoljava promociju ekonomske i društvene kohezije

- Boravišna dozvola iz porodičnih razloga se izdaje u trajanju koje je isto kao i kod stranca člana porodice koji je zatražio spajanje porodice.
- Posedovanje boravišne dozvole iz porodičnih razloga obezbeđuje pristup socijalnim ustanovama, upis na kurseve ili studije ili profesionalnu obuku i rad kod poslodavca prema Italijanskim zakonima koji se odnose na starost.

U slučaju smrti člana porodice koji poseduje preduslove za spajanje i u slučaju razvoda i odvajanja, boravišna dozvola se može konvertovati ukoliko postoje drugi osnovi, na primer za rad ili studiranje.

Konačno, unapređena zaštita je obezbeđena protiv deportovanja stranaca koji su praktikovali pravo na spajanje porodice sa teritorije Države. Potrebno je da administracija proceni zasebno svaku situaciju, uzimajući u obzir i opasnost po bezbednost i javni red, kao i dužinu boravka i njegove/njene porodične i društvene veze.

KAKO?

Ulazak članova porodice stranaca koji regularno borave u Italiji je predmet izdavanja Vize za spajanje porodice.

Ulazna Viza se mora zahtevati od strane stranca koji regularno boravi u Italiji tako što će podneti zahtev za odobrenje da bude spojen u Kancelariji Imigracionog (Sve na jednom mestu), koristeći kompjuterizovanu proceduru na web sajtu Ministarstva Unutrašnjih Poslova.

Od 17. avgusta 2017. procedura za podnošenje zahteva za spajanje porodice je kompletno digitalizovana i dostupna na web sajtu <https://nullaostalavoro.dlci.interno.it/Ministero/Index2>.

Procedura mora takođe biti praćena dokumentacijom koja se tiče preduslova po pitanju prihoda i smeštaja¹¹ koju osoba skenira i šalje kao prilog uz zahtev za spajanjem.

Inovacija će omogućiti Kancelariji (sve na jednom mestu) da verifikuje preduslove koji se odnose na smeštaj i prihod i da izda autorizaciju unutar 90 dana - novi zakonski vremenski limit - od dana podnošenja.

ZA KOGA?

Stranac koji želi da aplicira za spajanje porodice mora posedovati bora-
višnu **dozvolu od najmanje godinu dana**, validnu ili za koju je obnova
zahtevana u pravovremenom okviru, a koja je izdata iz razloga rada za
poslodavca ili samozapošljavanja, azila, studija, religije ili porodice.

.....

11 Kako se zahteva članom 29, paragraf 3 Imigracijskog Jedininstvenog Teksta

Izdavanje vize i kasnije dobijanje spajanja su predmet potvrđivanja nekih preduslova. Stranac koji regularno boravi u Italiji mora prikazati da ima:

Odgovarajući smeštaj, opremljen higijenskim i sanitarnim uslovima, a koji su sertifikovani za odgovarajući smeštaj. Osoba mora onda da zatraži odgovarajući sertifikat od odeljenja za tehniku u opštini u kojoj boravi.¹²

U nastavku su preduslovi koji se odnose na odgovarajući smeštaj:

Prostor po stanaru

1 stanar: 14 m²

2 stanara: 28 m²

3 stanara 42 m²

4 stanara 65 m²

Za svakog narednog stanara +10 m²

Struktura premisa

Spavaća soba po 1 osobi: 9m²

Spavaća soba za 2 osobe: 14m²+dnevna soba od 14m²

Za jednosobne stanove:

1 osoba: 28m² (uključujući i kupatilo)

2 osobe: 38m² (uključujući i kupatilo)

Minimalna visina:

2.70 metara

Adekvatna ventilacija:

Dnevna soba i kuhinja sa prozorom koji se otvara

Kupatilo, ukoliko nema prozor, mora imati mehanički aspirator

Minimalna mesečna primanja¹³ iz regularnih izvora ne smeju biti manja od godišnjeg iznosa socijalne pomoći uvećana za polovinu iznosa socijalnih primanja za svakog člana porodice sa kojima aplikant ženi da se sjedini. Ovaj parametar prihoda je predmet godišnjeg obnavljanja i neophodni prihod se povećava u zavisnosti od broja članova porodice sa kojima se sjedinjuje.¹⁴

.....

- 12 Ukoliko osoba koja zahteva spajanje je gost, on/ona mora uz zahtev za spajanjem priložiti i izjavu vlasnika stana, prema S2 modelu, gde pristaje da smesti i člana porodice. U slučaju spajanja gde postoji samo jedno maloletno dete ispod 14 godina, opštinski sertifikat može se zameniti izjavom najamnika stana na S1 modelu. Podnosilac zahteva mora priložiti i kopiju ugovora o najmu ili zajmu ili validni ugovor o zahtevu za zgradom, koji je na ne manje od 6 meseci, počevši od datuma predaje zahteva
- 13 Ukoliko se sjedinjavanje vrši sa dva maloletna deteta ispod 14 godina, minimalni iznos potreban je 11,778 evra. Za svakog drugog člana porodice, osim dece ispod 14 godina (sinovi, supružnici ili roditelji), na prethodnu sumu se dodaje po 2,944.50 evra za svakog ponaosob.
- 14 Na primer, za 2018. godinu, podnosilac koji regularno boravi u Italiji a koji želi da se sjedini sa supružnikom i detetom, mora imati prihod od 11,778 evra (5,889+2,944.50+2944.50).

Dokumentacija koja se podnosi da bi se potvrdilo postojanje zarade zavisi od profesije podnosioca. Iz razloga određivanja prihoda, ukupni prihodi članova porodice koji žive sa podnosiocem se uzimaju u razmatranje.

Nije potrebno prezentovati odgovarajući smeštaj i prihod za tražioce azila i izbeglice.

ZA KOGA?

Za članove porodica koje se mogu spajati

Stranac u Italiji može tražiti spajanje sledećih članova porodice koji su još uvek u inostranstvu:

- **Supružnik**¹⁵ koji ima preko 18 godina i sa kojim rezident u Italiji nije sudski razveden.
- Deca koja su mlađja od 18 godina u vreme zahteva za spajanjem, važi čak i za decu rođenu van braka, pod uslovom da nisu u braku sa nekim drugim i da **drugi roditelj** (ukoliko postoji) je izrazio pristanak. **Maloletna deca koja su usvojena ili poverena ili su predmet zaštite tretiraju** se isto kao ostala deca.
- **Odrasla deca** koja zavise od stranca koji boravi u Italiji ukoliko on/ ona iz objektivnih razloga ne mogu da obezbede sredstva za život zbog bolesti koja obuhvata i totalni invaliditet.
- **Roditelji koji zavise od stranca** koji boravi u Italiji ili roditelji stariji od 65 godina, ukoliko nemaju drugu decu koja bi ih izdržavala u zemlji odakle su, ili ukoliko druga deca to ne mogu iz ozbiljnih zdravstvenih razloga, što se mora dokumentovati.

U slučaju roditelja starijih od 65 godina, potrebno je i zdravstveno osiguranje.¹⁶

Takođe se odobrava ulaz iz razloga spajanja za biološkog roditelja maloletnog deteta koji regularno živi u Italiji sa drugim roditeljem.¹⁷

Vidi i Nalog Milanskog Suda, odeljak o radu iz 5. decembra 2012. Diskriminacija je negiranje pristupa Državnom Zdravstvenom Sistemu roditeljima starijim od 65 godina imigranata iz ne EU zemalja koji su ušli u Italiju iz razloga spajanja porodice.

.....

15 Stranac koji legalno boravi u Italiji ne može aplicirati za spajanje porodice za supružnika ukoliko su on ili ona već u braku sa drugom osobom rezidentom u Italiji

16 Kada se podnosi zahtev za spajanjem, dovoljno je prezentovati izjavu o obavezama da bi se potpisala polisa osiguranja. Onda se ona potpisuje u okviru 8 dana od ulaska na teritoriju Države a pre predaje u Kancelariji za Imigraciono (Sve na jednom mestu), pod sledećim uslovima: osiguranje ne sme imati datum isteka i mora pokrivati bolest, nezgode i porodijsko.

17 Vidi Ministarstvo Unutrašnjih Poslova, cirkularno pismo od 17. februara 2009., broj 737.

Nakon stupanja na snagu Zakona broj 118/2016 koji reguliše civilne zajednice između osoba istog pola, pravila o spajanju porodica se takođe proširuju i na strance istog pola koji su u zajednici, između njih ili sa Italijanskim državljanima.¹⁸

KAKO?

Ukoliko se zahtev prihvati, sve na jednom mestu Kancelarija za Imigraciono će izdati odobrenje za spajanje, poslati telematski direktno u Italijansku Konzularnu Kancelariju u zemlji porekla ili boravka članova porodice koji su još uvek u inostranstvu a očekuju spajanje, što pokreće drugu fazu procedure, ili verifikaciju preduslova koji su potrebni za izdavanje ulazne vize.

Neophodno je predočiti Konzularnom Predstavništvu:

- zahtev da se izda ulazna viza,
- potvrda o porodičnim odnosima, prevedena i sudski overena¹⁹
- Ukoliko potrebne potvrde nije moguće nabaviti zbog nedostatka nadležne strane vlasti ili ona ne predstavlja pouzdan izvor, diplomatsko predstavništvo (u bilo kom obliku) u zemlji porekla porodičnih članova izdaje gore pomenutu dokumentaciju po osnovu neophodne provere, provere i DNK, koja se vrši o trošku zainteresovane strane.
- U slučaju odrasle dece koja zavise o strancu, potvrda o zdravstvenom stanju se može dokumentovati o trošku podnosioca, od strane doktora kojeg određuje Italijansko konzularno predstavništvo nadležno za zemlju porekla članova porodice sa kojima se traži spajanje.
- Ukoliko se zahtev odbije, moguće je podneti žalbu Okružnom sudu za mesto gde stranac regularno boravi u Italiji a protiv uskraćivanja ovlašćenja.
- Viza za spajanje porodice za člana za koga je dozvola izdata dolazi ili se odbija u roku od najviše 30 dana od dana podnošenja zahteva.
- Ukoliko podnositelj ima status izbeglice, odbijanje zahteva se ne može opravdati samo zbog nedostatka dokumentacije koja potvrđuje srodstvo kao i zbog neposredovanja drugih preduslova za članove porodice.
- Unutar 48 sati od ulaska u Italiju člana porodice koji je dobio vizu za spajanje, porodica koja regularno boravi u Italiji mora podneti pisanu deklaraciju o dolasku nadležnoj ustanovi za bezbednost.

ULAZAK SA PRATEĆIM ČLANOM PORODICE

Ukoliko član porodice koji ispunjava preduslove za spajanje želi da uđe u Italiju u isto vreme i zajedno sa članom porodice koji već ima vizu (rad za poslodavca i ugovor koji nije manji od 1 godine, kao i za samozapošljiva-

.....

18 Vidi: Circolare Ministero Interno del 5 agosto 2016, n. 3511.

19 Sudska overa nije potrebna ukoliko postoji bilateralni ili međunarodni sporazum po osnovu Konvencije koja se odnosi na strane dokumente (L.Aja, 1961)

nje, ili za studije i religijske razloge), on/ona može tražiti vizu kao prateći član porodice. Da bi se dobila ovakva viza neophodno je zadovoljiti iste uslove za spajanje porodice (na primer preduslovi i potvrde srodstva, zadovoljavajući smeštaj i prihod).

T model se mora koristiti, koristeći telematsku proceduru koja je dostupna na web sajtu Ministarstva Unutrašnjih Poslova.

Samo u ovom slučaju, stranac sa boravišnom dozvolom koji podnosi zahtev dok je još uvek u inostranstvu može koristiti specijalnog Tužioca u Italiji za podnošenje zahteva i povezane dokumente. Zbog toga u vreme poziva da se dođe u Imigraciono da bi se prezentovala dokumentacija koja već postoji za spajanje porodice, ona mora biti dopunjena sa:

- Fotokopijom identifikacionog dokumenta delegiranog tužioca
- Delegacijom koja je u korist Italijanskog ili stranog državljana koji regularno boravi u Italiji iz razloga podnošenja zahteva za ovlašćenje pratećih članova porodice, osobe koja je već dobila vizu, prevedena i overena od strane Italijanskog konzularnog predstavništva iz zemlje odakle podnosilac potiče.

1.6. IZRUČIVANJE, PROTERIVANJE, PRITVOR

Mere kojima Italijanska Država naređuje uklanjanje sa svoje teritorije građana koji nisu iz EU zemalja i apatrida koji se kvalifikuju kao stranci u tehničkom smislu, prema normativnoj definiciji (član 1, paragraf 1, zakonski Proglas broj 286/1998, u daljem tekstu S.T.) a koji nemaju pravo boravka tu, dele se u dve široke kategorije: izručivanje i proterivanje.

IZRUČIVANJE

- a. Izručivanja (član 10 S.T.) organizuje administrativna vlast ili javna bezbednost i postoje dva tipa:
 - trenutno izručivanje (član 10 S.T.) koje naređuje granična policija i izvršava se odmah
 - odloženo izručivanje tokom vremena (član 10, paragraf 2, S.T.) koje naređuje magistrat.

ZA KOGA?

Za stranca koji stigne na Italijansku granicu bez validnih dokumenata za ulazak.

Takođe će biti odbijen ulazak i vraćen na granicu strancu koji:

- uđe u Italiju izbegavajući graničnu kontrolu
- ne poseduje potrebne dokumente, čak i ako mu je dozvoljen privremeni ulazak na Italijansko tlo iz razloga pomoći.

Zabranjeno je odbiti ulazak:²⁰

- bilo kome ko aplicira za polički azil
- onome ko ima priznati izbeglički status
- onome ko je u situaciji žrtve trenutne humanitarne krize²¹
- maloletnoj deci

PROTERIVANJE

Proterivanja su podeljena u dve široke kategorije prema ovlašćenim nadležnostima koje ih sprovode:

1. administrativna vlast javne bezbednosti prema strancima koji nemaju pravo na boravak ili koji su opasni po javnu bezbednost ili po bezbednost Države (član 13 S.T.)
2. sudska vlast, prema krivičnim procesima, kojih ima 4 vrste:
 - proterivanje kao mera bezbednosti protiv stranca koji počini akt opasan po društvo (član 15 S.T. krivični zakon i drugi zakoni);
 - proterivanje kao alternativna mera pritvaranju koji se tiče stranca koji je finalnoj fazi odležavanja kazne, dve godine pre isteka kazne (član 16 S.T.)
 - proterivanje kao mera u skladu sa kaznom za stranca koji nema regularan boravak a mora biti osuđen za delo kojem preta kazna do 2 godine (član 16 S.T.)
 - proterivanje kao alternativna kazna za novčanu kaznu (član 16 S.T.) koju može da izrekne sudija u slučaju da postoji nelegalni ulazak, boravak (član 10 S.T.) i nepovino vanje zakonu, čak ponavljanje dela, a tu kaznu može da izrekne i magistrat (član 14, paragraf 5, S.T.)

MOLBA/ŽALBA

Proterivanje je vrlo ozbiljan čin: ukoliko se primi rešenje o proterivanju ili se neko boji da će ga dobiti, molimo Vas odmah kontaktirajte pravne kancelarije za konsultacije.

Žalba se može podneti protiv proterivanja 5 dana nakon prijema rešenja. Rok je 30 dana ukoliko se sprovodi po hitnom postupku

.....

- 20 Odredbe koje se odnose na odbijanje ne važe za one koje traže politički azil, ibeglički status ili dodatnu zaštitu iz humanitarnih razloga, (Član 10, paragraf 6, T.U.). Ni pod kojim okolnostima se neće desiti izručivanje ukoliko je stranac žrtva zbog rasizma, homofobije, jezika, nacionalne pripadnosti, religije, političkog mišljenja, ličnih i društvenih okolnosti, ili bi bio poslat u državu gde ne bi mogao biti zaštićen od gonjenja. (Član 19, paragraf 1, S.T.)
- 21 Očigledno, ove garancije, kojih ima dovoljno i usmerene su na zaštitu i ishod onih koji apliciraju za međunarodnu zaštitu, mogu se primeniti konkretno jedino ukoliko stranac, koji je u situaciji da bude odbijen, odnosno svi oni koji dodju do Italijanske obale ili su spaseni na otvorenom moru od strane mornaričkih jedinica i sprovedeni do namenjenih centara, budu u poziciji da izraze volju da apliciraju za zaštitu. Neupeh pri trenutnom informisanju tih pojedinaca na njihovo pravo da traže azil, ili nezgodna situacija u kojoj se nalaze, će biti poništeni, zapravo odredbe koje se odnose na izručivanje, a koje su u riziku da ostanu samo na papiru..

GDE?

Molba se mora prezentovati u Sudu mesta gde je izdato takvo rešenje o proterivanju.

Kategorije stranaca koji se ne mogu proterati:

Zakon predviđa da neke kategorije stranaca ne mogu biti proterane i da oni moraju dobiti privremene ili stalne boravišne dozvole:

- Stranci mlađi od 18 godina
- Stranci koji poseduju EC dozvolu za dugoročne rezidente (proterivanja se mogu izreći samo u slučaju javnog mira i državne bezbednosti)
- Stranci koji žive sa rođacima do četvrtog kolena ili sa supružnikom državljaninom Italije
- Žene koje su trudne pa sve do 6 meseci nakon porođaja.

PRITVOR

Magistrat (QUESTURE) naređuje da mora proći neko vreme od izricanja do izvršenja mere, a to vreme se provodi u privremenom boravišnom centru. Potvrda izvršenja se čeka do 48 sati a izriče je sudija. Povrda uključuje i boravak.

2. BORAVAK, IDENTIFIKACIONA KARTICA, PORESKI BROJ, VOZAČKA DOZVOLA, SAMOIZJAŠNJAVANJE, PREVOD I LEGALIZACIJA DOKUMENATA

2.1. CIVILNA REGISTRACIJA I BORAVAK

KAKO?

Civilna registracija stranca koji legalno živi u Italiji se vrši u opštinskoj službi u mestu on živi i on mora izneti lične podatke, mesto porekla i adresu boravka na teritoriji te opštine. Stranac mora pokazati originalnu boravišnu dozvolu i pasoš. Policija će proveriti adresu da bi se potvrdilo da on tu živi.

Jednom kada se izvrši registracija, stranac može tražiti sva dokumenta koje ta služba izdaje (sertifikat o civilnom statusu, potvrdu o boravku itd...) Takođe je moguće dobiti i Ličnu kartu (što ne važi za one koji ne dolaze iz EU zemalja) i stranac će imati pristup različitim uslugama koje nudi Opština, poput socijalne službe, jaslica itd... Prijava/registracija u opštini je takođe preduslov za dobijanje vozačke dozvole ili njeno priznavanje.

Registracija o stanovanju u **Opštini se mora obnavljati 60 dana od obnavljanja boravišne dozvole.**²²

Ukoliko stranac namerava da se preseli u drugi smeštaj, on to mora prijaviti Opštini gde je prijavljen. Ovi podaci se prenose Policiji u roku od 15 dana.

2.2. LIČNA/IDENTIFIKACIONA KARTA

ZA KOGA?

Lična karta je dokument koji potvrđuje identitet osobe i može se izdati svim građanima koji borave/stanuju u Opštini²³

KAKO?

Rok važenja²⁴

- 3 godine za maloletnike 0-3 godina starosti
- 5 godina za maloletnike 3-18 godina starosti
- 10 godina za odrasle

.....

22 6 meseci nakon isteka boravišne dozvole, ukoliko se ne podnese zahtev za obnovom, ona se ukida zbog nedostupnosti osobe, osim ukoliko se on ne odazove i onda mu je dat rok od još 30 dana da to uradi.

23 Za gradjanje ne iz EU ne važi

24 Istek dokumenata koji su izdati nakon 09.02.2012. poklapa se sa rođendanom vlasnika, na primer, dokument koji je izdat/obnovljen 26. marta 2012. osobi koja je rođena 04. juna će isteći 4.06.2022. (a ne 26.03.2022.)

Dokument se može obnoviti 180 dana pre isteka. Izdavanje pre ovog roka se radi isključivo zbog uništavanja ili gubitka/krađe (dokazuje podnošilac). Izmene u bračnom statusu, boravak ili profesija nisu razlozi za obnavljanje.

GDE?

U opštinskoj službi gde se radila i civilna registracija.

Opštinska služba

Odeljenje 1, Opšta i lična pitanja

Adresa ViaVintler, 16

Tel. 0471 997 111 (centrala)

Fax 0471 997 170

E-mail 1.4.0@comune.bolzano.it

PEC 1.4.0@pec.bolzano.bozen.it

demografici.comune.bz@legalmail.it

2.3. PROVINCISKA KARTICA USLUGA (ZDRAVSTVENA KARTICA - PORESKI KOD)

ZA KOGA?

Od 2011 stare zdravstvene karice su zamenjene sa novom Provincijskom karticom usluga koja obezbeđuje pristup telematskim uslugama javne administracije.

Zdravstvena kartica, pored toga što je alat da bi se koristile usluge Nacionalnog Zdravstvenog Sistema (bez zamene medicinskog kartona), ima istu validnost kao i kartica sa poreskim brojem. Zdravstvena kartica garantuje i zdravstvenu negu i u zemljama EU.

Poreski kod je sastavljen od serije slova i brojeva i koristi se da bi se identifikovao pojedinac iz fiskalnih razloga, za dokumente u vezi sa poslom i za plaćanje poreza.

GDE?

U Bolzanu, Pokrajinska Kartica Usluga se može zatražiti i aktivirati u kancelarijama za rad sa civilnim stanovništvom:

URP- Kancelarija za rad sa stanovništvom (Opština Bolzano)

Vicolo Gumer 7 (prvi sprat)

Radno vreme Pon, Sre, Pet: 8.30-12.30 Utorak i Četvrtak:

8.30-13.00 i 14.00-17.30

E-mail: urp@comune.bolzano.it

Tel. 0471 997 621

Ili kod:

5 CIVILNIH OKRUŽNIH CENTARA

Civilni Centar Centar-Piani-Rencio

Vicolo Gumer br.7 (prvi sprat)

Tel. 0471 997 593

centro@comune.bolzano.it

Oltrisarco-Aslago Civilni Centar

Angela Nikoletti trg br .4, prvi sprat

Tel. 0471 997 070

Fax 0471 997 074

oltrisarco@comune.bolzano.it

Europe-Novacella Civilni Centar

via Dalmatia, 30/C

Tel. 0471 997 080

Fax 0471 997 084

europa@comune.bolzano.it

Don Bosco Civilni Centar

Don Bosco trg br. 17

Tel. 0471 997 050

Fax 0471 997 054

donbosco@comune.bolzano.it

Gries-S. Quirino Civilni Centar

Gries trg br. 18 (Stara Opština Gries)

Tel. 0471 997 060

Fax 0471 997 064

gries@comune.bolzano.it

Distrikti za socijalno i zdravstveno prema izdavanju

(vidi odeljak 7.3 ispod)

U sličaju krađe ili gubitka, može se tražiti duplikat.

2.4. VOZAČKA DOZVOLA

Vozačka dozvola jeste odobrenje za upravljanje vozilima i motorima.

Može se dobiti polaganjem ispita koji uključuje i praktični deo.

GDE?

Za informacije kontaktirajte bilo koju auto školu ili Kancelariju za Motor-
ni Saobraćaj - Autonome Provincije Bolzano.

Odeljenje za Saobraćaj - Autonomna Pokrajina Bolzano

Palazzo 3b, Piazza Silvius Magnago 3

39100 Bolzano

Tel. +39 0471 414 690

Fax+39 0471 414 699

www.provincia.bz.it/turismo-mobilita/mobilita/

Međunarodna vozačka dozvola se mora uzeti u zemlji porekla a prestaće da važi nakon godinu dana boravka u Italiji.

2.5. IDENTIFIKACIONI DOKUMENTI

U Italiji je neophodno pokazati dokaz o identitetu (lična karta, pasoš, boravišna dozvola, boravišna karta pa i vozačka dozvola) na zahtev Policije, Karabinjera, Finansijske Policije i Saobraćajne Policije. Ukoliko Vam traže da pokažete Vaše dokumente a još uvek čekate da Vam se izdaju, morate kod sebe imati priznanicu Vašeg zahteva.

2.6. SAMOIZJAŠNJAVANJE (PISMENA IZJAVA)

Određeni broj sertifikata može zameniti deklaracija koju samovoljno i pod sopstvenom odgovornošću izjavi osoba na za to predviđenom formularu koji Administracija izda.

2.7. PREVOD I LEGALIZACIJA DOKUMENATA

ZA KOGA?

U slučaju da imate dokument na stranom jeziku, on mora biti preveden i sudski overen za Italijansku administraciju.

GDE?

- Kontaktirajte Italijansko diplomatsko predstavništvo (ambasade, konzulate) u zemlji porekla
- Ako je dokument koji treba da se prevede već u Italiji, kontaktirajte Sud u Bolzanu koji poseduje registar Zvaničnih Sudskih Prevodilaca ili ovlašćenih Interkulturalnih posrednika. Mirovni sud - milosrđe

Sud u Bolzanu

Piazza Tribunale, 1-39100 Bolzano (BZ)

Tel.centrala(+39)04712261

3. POLITIČKI AZIL, POLITIČKE IZBEGLICE I DOZVOLE IZ HUMANITARNIH RAZLOGA

3.1. POLITIČKI AZIL I POLITIČKE IZBEGLICE

RAZLIKE IZMEĐU POLITIČKOG AZILA, NADLEŽNOSTI I HUMANITARNA ZAŠTITA

- Međunarodna zaštita
- Azil/izbeglički status
- Nadležna zaštita
- Humanitarna zaštita

POLITIČKI AZIL

Nosilac izbegličkog statusa dobija boravišnu dozvolu za politički azil. Dobija status izbeglice što znači da ostoji osnovana sumnja da će biti gonjen u zemlji porekla protivno Ženevskoj Konvenciji.²⁵

Za razloge gonjenja se mogu navesti na primer: fizičko ili mentalno zlostavljanje, seksualno zlostavljanje; akti usmereni protiv osobe zbog pola ili protiv detinjstva; pravne, administrativne ili policijske mere koje su prterane ili diskriminatorne; krivične sankcije kao rezultat odbijanja služenja vojske dok traje konflikt iako bi to vodilo ka ratnom zločinu ili zločinu protiv čovečnosti.

Nije ipak dovoljno samo saznanje da osoba koja je propatila i jeste u riziku da trpi takve mere gonjenja dobije takav politički azil. Takve mere se moraju odnositi na rasne, religijske razloge kao i na razloge pripadnosti nekim društvenim grupama i političkom stavu.

Nakon priznavanja izbegličkog statusa, policija mora izdati dozvolu na 5 godina sa mogućnošću obnove. Dozvola daje pravo nosiocu da:

- Slobodno radi za poslodavca ili nezavisno
- Ima pristup Agenciji za zapošljavanje
- Ima pristup državnom zdravstvenom sistemu
- Ima pristup socijalnom
- Ima pristup školovanju
- Ima putni dokument: Italijanska Država ima obavezu da obezbedi putni dokument izbeglicama kao ekvivalent pasošu.

.....

25 Ženevska Konvencija u članu 1 kaže da je izbeglica onaj „koji se sa pravom boji da će biti gonjen zbog rasnih, religijskih, nacionalnih pitanja, kao i pitanja pripadnosti posebnoj društvenoj grupi, političkog stava, koji se nalazi van svoje matične države i/ili ne može ili ne želi zbog straha da bude u toj državi, ili pak, nema državljanstvo te zemlje gde ima boravak zbog takvih stavova, koji ne može ili ne želi da se vrati u nju iz gore navedenog straha.“

- Imma pravo na spajanje porodice: imalac političkog azila može tražiti ulazak članova njegove porodice u Italiju bez dokazivanja preduslova u vezi sa smeštajem i prihodom koji su potrebni za druge strance sa boravišnom dozvolom.
- Imma pravo na Italijansko državljanstvo: vreme potrebno za podnošenje zahteva za državljanstvom putem naturalizacije smanjeno je za pola. Nekada je bilo potrebno 10 a sada je potrebno 5 godina.

NADLEŽNOST (INSTITUT) ZAŠTITE

Ovakva vrsta zaštite se izdaje od strane specijalne Teritorijalne jedinice ukoliko osoba ne iskazuje da je bila predmet progona kako je to opisano u članu 1 Ženevske Konvencije iz 1951. ali pokazuje zabrinutost da bi bila u **takvom riziku od ozbiljne štete ukoliko bi se vratila u zemlju porekla**. Ozbiljna šteta podrazumeva: smrtnu kazna ili egzekuciju, mučenje ili drugi vid nehumanog tretmana, ozbiljnu i posebnu pretnju po život zbog nasilja u situaciji unutrašnjeg ili međunarodnog oružanog sukoba.

Glavne mere Pravnog Dekreta broj 113/2018 (Salvinijev Dekret) u vezi sa javnom bezbednošću i imigracijom koje se odnose na imigracione politike:

- **Opoziv boravišne dozvole iz humanitarnih razloga i zbog discipline u slučaju posebnih dozvola privremenog karaktera zbog humanitarnih potreba:**
 - čin posebne građanske vrednosti
 - ozbiljno eksploatisanje radne snage
 - porodično nasilje
 - izuzetne prirodne katastrofe
 - izuzetni zdravstveni razlozi
- **Produženje maksimalnog trajanja pritvora stranaca u prihvatnim centrima za repatrijaciju (CPR) (180 dana), trajanje koje je u saglasnosti sa maksimalnim vremenom po Evropskoj direktivi za repatrijaciju 2008/115/EC.**
- **Zadržavanje** tražilaca azila u Hot Spotovima može trajati do 30 dana da bi se potvrdio njihov identitet ili državljanstvo. Kada nije moguće utvrditi identitet, zadržavanje se može produžiti u zadržnim centrima za repatrijaciju **do maksimalno 180 dana**.
- Mogućnost zadržavanja stranaca za proterivanje može se sprovesti i u odgovarajućim javnim prostorijama ukoliko nema mesta u Centrima.
- Važenje zabrane ponovnog ulaska proteranog stranca se odnosi na čitavi Šengen zonu, ne samo za Italiju.
- Zabrana odredbe koja ustanovljava trideset opštinskih grana za dobrovoljnu repatrijaciju i transfer sredstava u fond za repatrijaciju Ministarstva Unutrašnjih Poslova.

- Proširenje liste krivičnih dela za odbijanje i pozivanje na međunarodnu zaštitu uključujući i krivična dela poput seksualnog nasilja i kriminala vezanog za drogu.
- **Prestanak međunarodne zaštite zbog povratka nosioca u zemlju porekla.**
- Odredbe za sprečavanje višestrukih zloupotreba instrumenata međunarodne zaštite.
- **Mogućnost za Teritorijalni centar da suspenduje uzimanje u obzir zahteva kada je podnosilac predmet krivičnog procesa u toku, a za neko od krivičnih dela koje bi u krajnjoj osudi rezultiralo odbijanjem međunarodne zaštite i kada se pojavljuje situacija opasnosti.** U tom slučaju podnosilac mora napustiti teritoriju. Do 12 meseci od oslobađanja od optužbe, zainteresovana osoba može zahtevati ponavljanje procesa. Nakon ovog roka, a bez zahteva za ponovnim razmatranjem, nadležna Komisija proglašava terminaciju procesa.
- **Prijem u bivši SPRAR sistem samo za nosioce međunarodne zaštite i za strance maloletnike bez pratnje.**
- **Izuzeće privremenog PDS iz humanitarnih razloga kao validna osnova za registraciju u Opštinskoj službi** ne utiče na pristup uslugama koje trenutni pravni okvir dodeljuje tražiocima azila (korišćenje zdravstvenog sistema, pristup poslu, pristup školama za decu, mere prihvata) a koje se podrazumevaju za vlasnike boravišnih dozvola.
- **Oduzimanje državljanstva** za kriminalna dela terorizma, potvrđena krajnjom presudom, u roku od tri godine od konačne presude za pomenuta krivična dela.

GDE?

Vladin Komeserijat za provinciju Bolzano

Vle Principe Eugenio di Savoia, 11

39100 BOLZANO

Centrala 0471 294 611

PE.C.: protocol.comgovbz@pec.interno.it

www.prefettura.it/bolzano/multidip/index.htm

4. DRŽAVLJANSTVO

4.1. AUTOMATSKI PRIPIS (ATTIBUZIONE AUTOMATICA)

KAKO?

Državljanstvo se dobija:

- rođenjem roditelju Italijanu;
- prenosom prava, stranac koji postane Italijanski državljanin naturalizacijom prenosi automatski Italijansko državljanstvo svojoj maloletnoj deci koja, po postizanju punoletstva od 18 godina se mogu njega odreći ukoliko poseduju drugo državljanstvo.

4.2. DRŽAVLJANSTVO PO BENEFITIMA ZAKONA (CITTADINANZA PER BENEFICIO DI LEGGE)

Stranac čiji roditelji ili preci u ravnoj liniji do drugog kolena (baba i deda) su italijanski državljani mogu dobiti italijansko državljanstvo, nakon eksplicitne izjave:

- ukoliko služi u državnoj vojsci
- ukoliko radi u državnoj službi
- ukoliko je po dostizanju punoletstva boravio legalno u Italiji najmanje dve godine

Stranac rođen u Italiji može postati Italijanski državljanin ako je legalno boravio na Italijanskoj teritoriji bez prekida do punoletstva i iskaže želju da dobije državljanstvo u roku od godinu dana pošto postane punoletan, ili pre nego što napuni 19 godina.

4.3. NATURALIZACIJA

Naturalizacija je dobijanje državljanstva putem primenjivanja administrativne odredbe i može nastupiti:

Nakon sklapanja braka sa italijanskim državljaninom.

KAKO?

Nakon najmanje 24 meseca legalnog boravka u Italiji i nakon sklapanja braka ili nakon najmanje 3 godine od datuma venčanja.

GDE?

Prefektura (Za provinciju Bolzano: Vladin Komeserijat) (Italijansko konzularno predstavništvo u inostranstvu, ukoliko stanujete u inostranstvu)

Ministarstvo Unutrašnjih Poslova: mora izdati dekret o državljanstvu u roku do 4 godine²⁶ od predaje zahteva; ukoliko ne, nakon ovog roka, zainteresovana strana dobija subjektivno pravo i može dobiti državljanstvo u običnom sudu.

Za običnu naturalizaciju, koja se dodeljuje strancu izvan, ako:

- boravi redovno i bez prekida u Italiji najmanje 10 godina i ima trenutnu i obnovljenu boravišnu dozvolu
- ispunjava odredbe boravišta
- Zahtev za državljanstvom putem naturalizacije se mora prezentovati u Vladinom Komeserijatu.

Lista dokumenata za prezentovanje Vladinom Komeserijatu za redovnu naturalizaciju:

a. Dokumenti iz zemlje porekla: ²⁷

1. Kompletan izvod iz matične knjige rođenih sa imenom oca i majke preveden i potvrđen od strane italijanskog diplomatskog ili konzularnog predstavništva
2. Potvrda da se ne vode sudski procesi u zemlji porekla, prevedena i potvrđena

b. Dokumenti koji se mogu dobiti u Italiji ili samoizjašnjavanjem (na sopstvenu krivičnu i materijalnu odgovornost) za prijavu:

1. Istorija boravka prethodnih 10 godina u Italiji: potvrda gde ste stanovali (grad, adresa)
2. Porodični status: koliko članova porodice je sa Vama u Italiji
3. Kriminalni status: opšta potvrda iz krivičnih dosijea (Sud)
4. Uplata poreza u poslednjih 3 godine
5. Izjava kojom dajete ovlašćenje vlastima Vaše zemlje da daju sve potrebne informacije Italijanskim vlastima.

GDE?

Vladin Komeserijat za Provinciju Bolzano

Vle Principe Eugenio di Savoia, 11

39100 BOLZANO

Centrala 0471294611

PE.C.:protocol.comgovbz@pec.interno.it

www.prefettura.it/bolzano/multidip/index.ht

.....

- 26 Dekret-Zakon od 4. oktobra 2018. broj 113 Jedinstveni dekret o imigraciji i takozvani „Salvinijev Dekret) sa amandmanima po određenim tačkama i odredbama o državljanstvu L91/1992. Rok za rešavanje procedura za odobravanje državljanstva prema boravištu (član 9 L 91/1992) pa čak i oni za brak traje od 2 do 4 godine.
- 27 primeti: postarajte se da proverite da li matična zemlja dozvoljava dvojno državljanstvo, jer u suprotnom će biti neophodno da se odreknete prvo tog zemlje porekla pre dobijanja Italijanskog državljanstva.

5. RAD

5.1. RAD ZA STRANE DRŽAVLJANE KOJI POSEDUJU BORAVIŠNU DOZVOLU

Radnici iz ne EU zemalja trebaju imati radnu dozvolu i boravišnu dozvolu kako bi mogli da rade u Italiji.

Državljeni EU, uključujući i one iz Rumunije i Bugarske imaju slobodan pristup Italijanskom tržištu rada i nije im potrebna radna dozvola.

5.2. RAD ZA ONE KOJI DOLAZE IZ INOSTRANSTVA

Preduslov za odobravanje radnih dozvola nalazi se u godišnjoj publikaciji u dekretu koji ustanovljava kvotu za maksimalni priliv zbog potreba radne snage.

Iako se uglavom godišnje taj dekret objavljuje, ponekad može da se preskoči i neka godina.

Rad zaposlenih kod poslodavca (lavoro dipendente): dozvole

KO?

Poslodavac, ili Italijan ili stranac koji regularno boravi u Italiji.

NA ČIJU KORIST?

Za stranca koji živi u inostranstvu a koji želi da se zaposli u Italiji.

KAKO?

Od 2010. zahtevi za radne dozvole se mogu tražiti putem web sajta Ministarstva Unutrašnjih Poslova www.interno.it ²⁸

Formulari se mogu ispuniti i pre objavljivanja dekreta ali odobravanje se vrši tek nakon publikacije dekreta i nakon stupanja na snagu.

U roku od osam dana po ulasku u Italiju radnik se mora prijaviti u kancelariju za rad i zahtevati boravišnu dozvolu putem pošte a od strane policijske uprave. Tek nakon toga se može zasnovati radni odnos. Strancima je dozvoljeno da uđu u Italiju zbog rada za poslodavca (sezonski ili stalni rad), zbog traženja posla ili radi samozapošljavanja.

Stranac može naknadno promeniti tip rada, od rada za poslodavca do nezavisnog rada i obrnuto, a da ne mora da informiše nadležne. Promena se navodi u vreme obnove boravišne dozvole. Možete takođe izmeniti turističku vizu u dozvolu za samozapošljavanje a da vam dodatni dokumenti nisu potrebni ukoliko ispunjavate sve uslove.

.....

28 Prijave na papiru više nisu dostupne i ne obrađuju se

GDE?

Prijave koje se posalju elektronski idu u Ministarstvo Unutrašnjih Poslova koje ih onda šalje u nadležne Provincije. Sva pitanja se detaljno i zajedno elaboriraju od strane Provincija i od strane Policijske uprave. Kancelarija za rad onda izdaje radnu dozvolu za poslodavca. Kada se dobije pozitivno mišljenje, prijava, zajedno sa predlogom i ugovorom o boravištu, mora se proslediti italijanskim ambasadama u zemljama porekla da bi dozvolile stranom državljaninu da uđe u Italiju sa radnom vizom.

KO MOŽE POMOĆI?

Pokroviteljstva, molimo vidite ispod!

Rad za zaposlene za poslodavca: pravna pomoć za probleme sa radnim dozvolama

Za zaposlene kojima je uručen otkaz, kojima su izrečene disciplinske mere, sa ralikom u plati, koji imaju probleme sa mobingom, diskriminacijom itd...

Rad za zaposlene kod poslodavca: pomoć i socijalne naknade**ZA KOGA?**

Za zaposlene sa zdravstvenim problemima, koji su imali nezgodu, porodiljsko, problemima sa kretanjem, koji imaju invaliditet, koji odlaze u penziju, koji traže pomoć za nezaposlene itd...

POKROVITELJSTVA VIDI LISTU:

www.provincia.bz.it/asse/indirizzi-patronati.asp

CAAF ACLI

Via Sassari, 4/BC, 39100 Bolzano (BZ)

Tel. 0471 301 689

E-mail: bolzano@acliservice.acli.it

CAAF ACLI

Via Alto Adige 28, 39100 Bolzano (BZ)

Tel. 0471 301 689

E-mail: bolzano@acliservice.acli.it

CAAF ASGB

Via Bottai 22, 39100 Bolzano

Tel. 0471 308 210

E-mail: patronat@asgb.org

CAAF CGIL/AGB

Via Piacenza 54, 39100 Bolzano
Tel. 0471 926 402 / Tel. 0471 926 408
E-mail: m.gjoni@servizi-cgil.it

CAAF CGIL/AGB

Viale Trieste 78, 39100 Bolzano
Tel. 0471 19 56 111
E-mail: g.chiarella@servizi-cgil.it

CAAF CGIL/AGB

Piazza Don Bosco 1/A, 39100 Bolzano
Tel. 0471 19 56 111 / +39 340 53 97 642
E-mail: a.lucchiari@servizi-cgil.it

CAAF CGIL/AGB

Via Claudia Augusta 55/B, 39100 Bolzano
Tel. 0471 270 015
E-mail: a.gencarelli@servizi-cgil.it

CAAF SGBCISL

Via Milano 121/A, 39100 Bolzano
Tel. 0471 204 602
E-mail: info.service@sgbcisl.it

CAAF SGBCISL

Via Siemens 23, 39100 Bolzano
Tel. 0471 568 425 / 0471 568 410
E-mail: info.service@sgbcisl.it

CAAF CNA/SHV

Via Righi 9/2, 39100 Bolzano
Tel. 0471 546 777
E-mail: info@shv.cnabz.com

CAAF CNA/SHV

Via Milano 68, 39100 Bolzano
Tel. 0471 546 751
E-mail: bolzano@epasa-itaco.it

CAAF Coldiretti

Via Buoizzi 16 - 2° piano, 39100 Bolzano
Tel. 0471 921 949
E-mail: marika.luciano@coldiretti.it

CAAF Commercianti

Via Roma 80/A, 39100 Bolzano

Tel. 0471 541 500

E-mail: info@commercianti.bz.it

CAAF FABI

Via Conciapelli 24, 39100 Bolzano

Tel. 0471 971 825

E-mail: caaf.bz@fabibz.it

CAAF HDS

Via di Mezzo ai Piani 5, 39100 Bolzano

Tel. 0471 978 032

E-mail: mriegler@hds-bz.it

CAAF KVË

Via Delai 10, 39100 Bolzano

Tel. 0471 323 596

E-mail: service.bozen@kvë.org

CAAF LVH

Via di Mezzo ai Piani 7, 39100 Bolzano

Tel. 0471 323 200

E-mail: bozen@lvh.it

CAAF Bauernbund

Via Canonico Michael Gamper 10, 39100 Bolzano

Tel. 0471 999 449

E-mail: enapa.bozen@sbb.it

CAAF UGL

Vicolo S. Quirino 2, 39100 Bolzano

Tel. 0471 271 706

E-mail: enas.altoadige@libero.it

CAAF UIL/SGK

Via Ada Buffulini 4, 39100 Bolzano

Tel. 0471 245 660

E-mail: gigi.mongelli@uilsgk.it

5.3. SAMOZAPOŠLJAVANJE (SAMOSTALNA DELATNOST)

Autonomni rad - kooperant

KO?

Takođe, za strance koji regularno borave u zemlji postoji mogućnost da imaju nezavisni posao. Ipak, takve aktivnosti koje su isključivo rezervisane za Italijanske građane nisu dozvoljene. Dodatno, postoji mogućnost osnivanja deoničarskog društva ili kompanija ljudi, sa pristupom zajedničkim kancelarijama i započinjanja kooperative. Pošto ovo otvara čitav niz mogućnosti i problema neophodno je kontaktirati privredne komore i asocijacije za više informacija i detaljniji uvid.

Da biste kreirali samozapošljavanje (samostalnu delatnost):

- U većini slučajeva se morate upisati u registar;
- Za neke aktivnosti su potrebne specifični profesionalni preduslovi a u nekim slučajevima kvaifikacije se proveravaju ispitom;
- Da biste izvršavali neke aktivnosti neophodna su razna odobrenja (A.S.L, Opština itd...);
- Za samozapošljavanje je neophodno aktivirati PDV broj;
- Prijava u Registru i dobijanje PDV broja koštaju. Porezi se plaćaju proporcionalno prihodu, INPS doprinosima i za neke aktivnosti, INAIL doprinosi se moraju plaćati direktno različitim ustanovama.
- Preporučuje se konsultovanje sa računovođom od poverenja

Za priznavanje profesionalnih kvalifikacija:
civis.bz.it/it/servizi/servizio.html?id=1006140

KO MOŽE POMOĆI?

- APA-CNA
- Confesercenti
- Liga za Kooperativu-Konfkooperativ-Kopdolomiti itd.

5.4. SOCIJANA DOPLATA: IZDRŽAVANJE PORODICE (DOPLATA), PENZIONO, REFUNDACIJA DOPRINOSA U SLUČAJU REPATRIJACIJE

Izdržavanje porodice

ZA KOGA?

Izdržavanje porodice (doplata) je na raspolaganju svim zaposlenima, i italijanskim državljanima i strancima koji su regularno prijavljeni u Socijalnom ukoliko ukupan prihod porodice ne dostiže minimum koji propisuje zakon.

KAKO?

Aplikant mora podneti zahtev u kancelariji INPS, i popuniti za to predviđen formular.

GDE?

Zahtev za porodični doplatak mora se podneti:

- Za zaposlene sa punim radnim vremenom, ali ne za poljoprivredne radnike, kod poslodavca, uz izuzetak za one koji rade u domaćinstvu i u okviru porodice;
- Za sve druge slučajeve, INPS glavne kancelarije

INPS

Adresa: PiazzaDomenicani, 30, 39100 Bolzano BZ

Radno vreme: Sreda od 08:15

Provincija: Autonomna Provincija Bolzano

Telefon: 0471 996 611

servizi2.inps.it/servizi/StruturesulTerritorioInternet/wform2_nojava.aspx?param=1&lf20=S0&par m3=140000&gf20

Finansiranje penzije**ZA KOGA?**

Zaposlenici, poljoprivrednici i njihovi zaposlenici, zanatlije, trgovci, poljoprivredni preduzetnici, domaćice i oni koji rade u kući obavezno moraju biti osigurani u INPS u slučaju invalidniteta, starosti i udovištva.

KAKO?

Tipovi penzionog finansiranja koje nudi INPS su: starosne penzije, penzije za stara lica, invalidske penzije, iznosi za invaliditet i penzije udovištva.

GDE?

Da bi se dobila penzija, neophodno je podneti zahtev u INPS ili direktno ili putem institucija koje pomažu radnicima besplatno.

Refundacija doprinosa u slučaju repatrijacije

Oni stranci koji su prestali da rade u Italiji i napuste zemlju imaju mogućnost da zahtevaju refundiranje doprinosa koja su plaćali INPS, uvećanim za 5% po godini, osim ukoliko taj deo nije pokriven međunarodnom konvencijom.

KAKO?

Oni stranci koji su prestali da rade u Italiji i napuste zemlju imaju mogućnost da zahtevaju refundiranje doprinosa koja su plaćali INPS, uvećanim za 5% po godini, osim ukoliko taj deo nije pokriven međunarodnom konvencijom.

- Podnosi se zahtev u INPS
- Predaje se boravišna dozvola kancelariji za carinu i imigraciono na granici (zadržava se kopija i uzima se potvrda da su primili original);
- Kancelarija za carinu i imigraciono vraća boravišnu dozvolu Magistralu koji obaveštava INPS da je dozvola vraćena;
- INPS mora vratiti sumu novca transferisanjem na bankovni račun u zemlju gde se vraća radnik.

GDE?

Istituto Nazionale di Previdenza Sociale (INPS)

KO MOŽE POMOĆI?

Pokroviteljstva (vidi 5.2)

6. ZDRASTVENO

6.1. PRIJAVA U SISTEM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

ZA KOGA?

Prijava u Nacionalni Sistem Zdravstvene Zaštite (SSN) kod lokalnog ogranka (ASL) gde boravite, ili ukoliko nemate adresu ili redovno mesto boravka, za sebe i zavisne članove porodice, obavezno je za strane državljane:

- Koji poseduju **boravišnu dozvolu za rad** kod poslodavca ili samostalni rad, iz razloga spajanja porodice, iz političkih ili humanitarnih razloga, azila ili traženja azila, usvojenja koje je u toku, skrbištva ili traženja državljanstva
- Koji su **registrovani** na listi zapošljavanja, uključujući i rehabilitaciju i prostetsku pomoć ili kako god već izvršavaju radne obaveze iako razlog za boravak naveden na dozvoli ne uključuje obaveznu prijavu u SSN

Beleška: Pokriva samo zdravstvenu negu koja se može dobiti u Italiji. Bilo koji tretman koji zahteva lečenje u insotranstvu pokriva strani pacijent.

Prijava u ASL važi dok traje boravišna dozvola; za prijave, **bez prijave adrese** (unos u prijavi), gleda se ona koja stoji na boravišnoj dozvoli. **Za sezonske radnike**, prijava se radi u ASL u opštini koja je izdala boravišnu dozvolu.

Za one koji poseduju boravišnu dozvolu a koji traže azil, postoje benefiti zbog kojih su odmah uneti u registar nezaposlenih i ne snose nikakve troškove.

KO IMNA PRAVO NA ZDRASTVENO?

- stranci koji čekaju obnovu boravišne dozvole za rad kod poslodavca ili samozapošljavanje, za spajanje porodice, azil, koji čekaju usvojenje, dodelu i dobijanje državljanstva, onog trenutka kada im se obnovi dozvola ili kada pokažu zahtev za obnovom.
- maloletnici koji čekaju upis (od rođenja) i deca stranaca koji su registrovani u SSN
- zavisni članovi porodice stranca koji regularno boravi u Italiji

KADA PRESTAJE PRIJAVA U NACIONALNOM ZDRAVSTVENOM SISTEMU (SSN)?

Upis u SSN prestaje nakon što Policijska uprava obavesti ASL u vezi sa:

- neuspehom da se obnovi boravišna dozvola

- ukidanjem ili opozivom boravišne dozvole
- proterivanjem ²⁹

KO NEMA OBAVEZU DA SE PRIJAVI?

Vlasnici poslovnih boravišnih dozvola ne moraju da se prijave, ali neke kategorije stranih radnika i njihovih porodica ne moraju da se prijave u SSN ali moraju da imaju osiguranje koje pokriva rizik od bolesti, nezgode i porodijskog.

ovo su:

- menadžeri ili specijalno strano osoblje kompanija koje imaju kancelarije u Italiji - predstavništva stranih kompanija čija su sedišta u zemlji koja su potpisnice sporazuma o trgovini - ili su im sedišta u Italiji ili u drugoj zemlji Evropske Unije
- zaposleni, poslodavci koji borave u inostranstvu a koji su privremeno preneli ovlašćenja na fizička ili pravna lica zbog određenih pitanja
- novinari akreditovani u Italiji ili zaposleni u štampi, novinama, magazinima, radijima ili stranim televizijskim stanicama.

Strani državljani koji imaju regularan boravak a nisu zainteresovani za SSN moraju plaćati zdravstveno, urgentno, prema iznosima koje propiše Region ili Autonomna Provincija.

DOBROVOLJNA PRIJAVA U NACIONALNI SISTEM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

ZA KOGA?

Dobrovoljno prijavljivanje u SSN je moguće za one strance:

- sa važećom boravišnom dozvolom na više od tri meseca a koja nije za rad, samozapošljavanje, prijavu na tražište rada, spajanje porodice, azil, očekivanje usvojenja, očekivanje skrbništva ili čekanje državljanstva, koji plate odedenu godišnju svotu za sebe i zavisne članove porodice. Ovaj doprinos se izračunava prema procentu prihoda ostvarenog u zemlji ili inostranstvu za prethodnu godinu, na isti način kao što se to radi sa državljanima Italije
- koji poseduju boravišnu dozvolu za studije i za koje je već plaćena godišnja taksa ali se to ne odnosi na zavisne članove porodice.

STRANCI KOJI NEMAJU REGULARNU BORAVIŠNU DOZVOLU

Za strance bez odgovarajuće boravišne dozvole, bez finansijskih resursa, besplatno je sledeće:

- hitna pomoć i bolnički tretman za bolesti i nezgodu, kao i pristup medicinskim preventivnim programima

.....

²⁹ Osim ukoliko stranac ne dokaže postojanje žalbe na gore pomenute odredbe

- socijalna zaštita za trudnoću i porodijsko sa jednakim tretmanom koji dobijaju i Italijanke
- zaštita dečijeg zdravlja
- vakcinacije, intervencije zbog međunarodne preventive i lečenje infektivnih bolesti
- Stanje siromaštva se može potvrditi samoizjašnjavanjem zainteresovane strane u nekoj od institucija zdravstvene zaštite.

Za usluge prema strancima bez regularnog boravka koristi se regionalni identifikacioni broj koji važi na čitavoj teritoriji, a skraćenica mu je STP (Privremeno prisutan stranac) a koji važi za recepte za lekove sa liste koje izdaju određene apoteke, i imaju pravo na jednaku participaciju kao i siromašni Italijani.

PORODIČNI LEKAR

ZA KOGA?

Ko ima prijavu za Zdravstvenu Uslugu (papirna obložena kartica) ima pravo da odabere porodičnog lekara (takođe se naziva i doktor od poverenja). Morate kontaktirati ovog lekara i organizovati dolazak zbog receptata, zbog uputa, za bolovanje, za kućne posete ukoliko pacijent ne može sam da dođe u ordinaciju, i za druge usluge opšte prakse.

GDE?

Izbor porodičnog lekara se vrši u vreme prijave u ASL kancelariji.
www.asdaa.it/it/default.asp

6.2. PORODILJSKO I DETINJSTVO

ZA KOGA?

Za trudne žene svi medicinski pregledi koji se smatraju bitnim garantovani su besplatno; trudnice i bez boravišne dozvole se ne mogu izbaciti tokom perioda trudnoće i imaju pravo na svu neophodnu pomoć.

GDE?

Porodični Centar za Savetovanje je najprikladnije i najsigurnije mesto za pomoć trudnicama a i kasnije za praćenje razvoja i rasta deteta.

KAKO?

U prvih šest meseci trudnoće veoma je bitno uraditi testove na zdravlje deteta i majke: ovo su obično besplatni medicinski testovi.

OBAVEZNA VAKCINACIJA

ZA KOGA?

Sledeće vakcinacije su obavezne za decu u Italiji:

Vakcinacije na bebama počinju nakon drugog meseca starosti i daje im se šestovalentna kombinovana vakcina (stvara štiti protiv više bolesti, difterije, tetanusa, hepatitisa B, velikog kašlja, hemofilijusa) Ova vakcina se kasnije daje još u dva navrata, jedna u 5 mesecu a poslednja sa 11 ili 12 meseci. Od 12. do 15. meseca daje se vakcina protiv boginja, rubeole, zaušaka i malih boginja.³⁰

Do doba polaska u školu (6 godina) daje se anti-polio vakcina, zajedno sa onom protiv difterije, tetanusa i velikog kašlja. U isto vreme šestogodišnja deca se pozivaju na drugu dozu vakcinacije protiv zaušaka, boginja i rubeole, vertičela.

Deca koja pripadaju rizičnim grupama mogu - na preporuku pedijatra - biti vakcinisana protiv hepatitisa A ili protiv virusa koji prenose krpelji a izaziva encefalitis. (TBE)

Za više informacija: brošura "Vakcinacija štiti - Zašto volim život"

www.iflow.it/vaccinare

GDE?

Uopšte bilo kojom posetom direktno klinici tokom zakazanog pregleda.

www.asdaa.it/it/default.asp

6.3. KONTRACENCIJA

Kontracepcija je set načina kojim se izbegavaju neželjene trudnoće-

GDE?

Najbolji način da biste dobili kompletne informacije o kontracepciji jeste da kontaktirate Porodični Savetodavni Centar

Mesocops Porodično Savetovanje

ViadeiPortici, 22 · 0471 976 664

PM Kolbe Porodično Savetovanje

Vicolo Mendola, 19 · 0471 401 959

Porodično Savetovanje AIED Odeljenje Andreina Emeri

CorsoItalia, 13 · 0471 979 399

.....

30 Više informacija na www.deciditi.info

6.4. PREKID TRUDNOĆE

ZA KOGA?

Žena koja želi da prekine trudnoću je zaštićena zakonom; moguće je abortirati u sledećim slučajevima:

- ukoliko se to radi u državnoj bolnici;
- samo tokom prvih 12 nedelja trudnoće;

GDE?

Žena koja odluči da abortira može se prijaviti u porodično savetovalište, u bolnicu ili da traži savet od porodičnog lekara.

KAKO?

Da bi se prekinula trudnoća potrebno je imati dopis lekara; najbolje kada se to uradi u centru za porodično savetovanje. Za maloletnice koje imaju manje od 18 godina, porodično savetovalište će tražiti zakonsku dozvolu.

6.5. PORODIČNE KLINIKE/DOMOVI ZDRAVLJA

U svakoj Lokalnoj Nadležnoj Zdravstvenoj Ustanovi (ASL) Porodične Klinike će imati zadatak da pomažu svim trudnim ženama besplatno, čak i ako nemaju boravišnu dozvolu, kao i njihovoj deci do doba punoletstva. Klinike izvide individualne, parne i grupne aktivnosti. Konkretno sledeće usluge se nude:

- pomoć u zdravlju trudnice (ginekološko-akušerska pomoć, porođaj, trening za porođaj i negu deteta itd...);
- pomoć ženi koja odluči da prekine trudnoću, prema zakonu 194/78;
- osnovna ginekološka pomoć za seksualno prenosive bolesti, sterilitet i neplodnost;
- pomoć i savetovanje za siguranu i savesnu kontracepciju;
- prevencija i dijagnoza tumora ženskog genitalnog trakta;
- pomoć i savetovanje u vezi sa psihološkim i društvenim aspektima veze, odnos roditelja i deteta, trudnoće, porođaja, seksualnosti itd...;
- porodično posredovanje;
- informacije o usvajanju i hraniteljstvu;
- zdravstvena nega za decu strance koja nisu prijavljena u Nacionalni Sistem Zdravstvene Zaštite;
- vakcinacija protiv rubeole žena koje su plodnom periodu
- besplatni pregledi pre začeća.

Sve usluge su besplatne i uput Vašeg lekara nije neophodan

7. SOCIJALNA I FINANSIJSKA POMOĆ

U Južnom Tirolu primarna nadležnost pripada Autonomnoj Provinciji Bolzano koja praktikuje Statut Autonomije.

7.1. SNALAŽENJE U USLUGAMA SOCIJALNE ZAŠTITE: REGIONALNE NADLEŽNOSTI I AGENCIJE SOCIJALNIH USLUGA U BOLZANU

Autonomna Provincija Bolzano je prenela direktno upravljanje socijalnim uslugama na opštine, koje su ih dalje pod-delegirale na **Comunità Comprensoriali** a na teritoriji grada Bolzano upravljanje svim funkcijama socijalnih usluga je dato **Azienda Servizi Sociali di Bolzano (ASSB)**³¹

SOCIAL SERVICES COMPANY OF BOLZANO (Azienda dei Servizi Sociali di Bolzano)

DRUŠTVO USTANOVA SOCIJALNIH USLUGA BOLZANA (Azienda dei Servizi Sociali di Bolzano)

Od 1. januara 1999, jedno telo upravlja socijalnim uslugama u bolzanu, Azienda dei Servizi Sociali di Bolzano (ASSB). Ovo telo, na istom nivou kao Comunità Comprensoriali, brine se, putem inicijativa promotivnih za očuvanje i oporavak, o dobrobiti građana Bolzana, uz čuvanje ličnih i porodičnih autonomija.

ZA KOGA?

- mlade
- porodice
- starije
- ljude sa invaliditetom
- ljude sa mentalnim poteškoćama
- ljude u socijalnim poteškoćama

KAKO?

- finansijska pomoć (minimalna zarada)
- pomoć u kući
- socijalna pomoć
- pedagoška i edukativna pomoć
- pomoć na rdnom mestu
- "Tagesmütter" (dnevni boravak)

.....

31 Za više informacija vidi: <https://www.aziendasociale.bz.it/>.

- Porodične klinike
- centri za borbu protiv nasilja
- izbeglički centri za žene
- centri za mlade
- hitna asistencija starim licima
- dnevni centri za starija lica
- dnevni centri za pomoć starim licima
- banje za stara lica koja nemaju sredstva (iz zdravstvenih razloga)
- dom za stara lica i centri za negu
- pomoć hendikepiranim licima i licima sa mentalnim poremećajima
- pomoć socijalno ugroženim licima (smeštaj i usluge prihvata za novo-pridosle strance, Šatorska Naselja za Romsku populaciju, usluge za ovisnike o drogu, smeštaj za muškarce i žene).

7.2. OBLASTI ZA OČUVANJE SOCIJALNOG ZDRAVLJA (DISTRETTO SOCIO-SANITARIO)

ZA KOGA?

Oblasti za očuvanje socijalnog zdravlja (Distretto Socio-Sanitario) jeste prva stanica za zadovoljenje socijalnih potreba svih građana u bilo kojoj zoni.

KAKO?

Oblast nudi:

- informacije i savete o socijalnim i zdravstvenim uslugama
- socijalne i zdravstvene usluge koje se mogu pružiti i u glavnoj kancelariji Oblasti, ili u domu osobe kojoj je potrebna pomoć ili u nekoj drugoj ustanovi u okolini.

Usluge socijalne pomoći u Oblasti su:

- finansijska pomoć
- pomoć u kući
- socijalna pomoć
- pedagoška i obrazovna pomoć
- pomoć na radnom mestu

7.3. DISTRICT SERVICES (SERVIZI DISTRETTUALI)

Economic assistance

ZA KOGA?

The service of economic assistance means the distribution of a sum of

money to families or individuals who find themselves in a particularly difficult situation.

KAKO?

Finansijska pomoć podrazumeva:

- početnu minimalnu zaradu (reddito minimo di inserimento) koja zadovoljava osnovne životne potrebe poput doma i smeštaja; osoba koja ostvari ovu pogodnost takođe može dobiti i potvrdu koja garantuje izuzeće od plaćanja zdravstvene knjižice koja se plaća minimalnim iznosom za bilo koju zdravstvenu uslugu.
- Posebne usluge (prestazioni specifiche) u posebnim situacijama, naknadne doplate koje se daju glavi porodice ili u posebnim hitnim situacijama.
- Među njima:
 - Refundacija troškova za korišćenje pomoći putem telefona;
 - Doplata za instalaciju telefona za starija lica
 - Doplata za ljude sa invaliditetom za kupovinu ili modifikaciju posebnog vozila;
 - Pokrivanje troškova hraniteljstva nad decom;
 - Doplata za pomoć čuvanja deteta (do 3 godine starosti) kod kuće (Tagesmütter)

POMOĆ U KUĆI ZA KOGA?

Uslugu mogu zahtevati ljudi koji se nađu u situaciji, delimično ili totalno, fizičke ili mentalne nesposobnosti da vode porodični život bez spoljne pomoći.

Ova usluga se sastoji od odobravanja usluga, bio kod kuće ili u dnevnom centru za starija lica a u cilju smanjenja potreba koje bi se inače obavljale u lokalnom centru za negu.

GDE?

Distrikt Socijalnog Zdravlja može Vam pružiti sve neophodne informacije o ovoj pogodnosti a tamo se i podnose zahtevi za ulazak u program.

Bolzano: Don Bosco

Piazza Don Bosco 11

39100 Bolzano

Tel. 0471 541 010

Fax 0471 541 050

E-mail: distretto-amm.bolzano@sabes.it

Bolzano: Europa-Novacella

Via Palermo 54
 39100 Bolzano
 Tel. 0471 541 101
 Tel. 0471 541 102
 Fax 0471 541 120
 E-mail: distretto-amm.bolzano@sabes.it

Bolzano: Gries-San Quirino

Piazza Wilhelm-Alexander-Loew-Cadonna 12
 39100 Bolzano
 Tel. 0471 909 122
 Tel. 0471 909 113
 Fax 0471 909 116
 E-mail: distretto-amm.bolzano@sabes.it

Bolzano: Oltrisarco

Via Pietralba 10
 39100 Bolzano
 Tel. 0471 469 425
 Fax 0471 469 430
 E-mail: distretto-amm.bolzano@sabes.it

Bolzano: Centro-Piani-Rencio

Via Renon 37
 39100 Bolzano
 Tel. 0471 319 503
 Fax 0471 319 520
 E-mail: distretto-amm.bolzano@sabes.it

Socijalna pomoć**ZA KOGA?**

Usluga socijalne pomoći pomaže ljudima koji se nađu u teškoj situaciji, i zajedno sa podnosiocem zahteva će se kreirati program pomoći. Uslugu pružaju socijalni radnici.

Predviđene usluge su:

- socijalna pomoć i savet porodicama ili pojedincima sa preduzetim koracima ka prevazilaženju socijalnih problema;
- informacije i pomoć pri dobijanju pristupa uslugama koje su usmerene na brigu o deci i porodici
- hraniteljstvo nad decom u istoj porodičnoj grupi ili drugoj porodici, instituciji ili internetskom centru
- Usluga je besplatna

Pedagoška i obrazovna pomoć

ZA KOGA?

Svi građani kojima je potrebna pomoć i podrška u razvoju sopstvenih ličnosti.

KAKO?

- da budu primljeni i saslušani;
- pomoć, programiranje i aktivacija akcija usmerenih ka socijalnoj podršci;
- podrška za porodice putem savetovanja i saradnje sa raznim javnim i privatnim uslugama
- organizovanje i kreiranje grupa volontera i samopomoći;
- edukacija kod kuće.

Ovu pogodnost pružaju nastavnici. Usluga je besplatna.

Pomoć na radnom mestu

ZA KOGA?

Ova kancelarija se stara i priprema projekte koji se tiču zapošljavanja, zajedno sa uslugom **Raspoređivanja na Posao** Autonomne Pokrajine Bolcano za ljude koji su mentalno zaostali, sa psihološkim problemima, problemima u ponašanju, problemima sa motorikom, neurološkim problemima ili su fizički hendikepirani ili, pak, imaju problema sa zavisnošću.

8. STAMBENO PITANJE I SMEŠTAJ

ZA KOGA I KAKO?

Ko traži stan ima tri mogućnosti:

1. da ga kupi
2. da ga iznajmi
3. da se prijavi za socijalni smeštaj
4. da ide u hostel ³²

SPAJANJE PORODICE

Da biste dobili dozvolu za spajanje porodice neophodno je imati dovoljno veliki stan da biste pozvali svoju porodicu, prema kriterijumima koje određuje gradsko veće.

8.1. IZNAJMLJENI SMEŠTAJ

Postoje brojni načini pronalaženja stana za iznajmljivanje, najpraktičniji su:

- konsultovati web sajtove specijalizovane za reklamiranje nekretnina
- potražiti u lokalnim novinama oglase za nekretnine
- otići u agenciju za nekretnine

U svakom slučaju, onda kada pronađete smeštaj, morate se sporazumeti oko ugovora i nakon toga to prijaviti u Opštinski Ured.

Uobičajena je praksa da kada se sporazumete oko ugovora date 3 meseca kiriju unapred, zbog rizika da se ne napravi neka šteta tokom perioda korišćenja istog, plus još jedna kiriju

Znači ukupno za 4 meseca kirije sa tim što tri kirije stoje kao garancija.

Ova suma se po isteku rentiranja vraća ukoliko se kuća ili stan vrate vlasniku u prvobitnom stanju.

8.2. SOCIJALNI SMEŠTAJ

Društveni smeštaj dodeljuje IPES (Istituto Per l'Edilizia Sociale) po osnovu navedenih preduslova i nakon zahteva. IPES po prijemu zahteva će registrovati podnosioca na svoju skalu i dodeliti smeštaj zavisno od dostupnosti. Skala se objavljuje sa predstavljenim bodovima koje podnosilac nosi. Žalba na rangiranje se mora podneti u roku do 30 dana od objavljivanja. Žalbu razmatra Komisija za dodelu u roku od 60 dana.

.....

32 Mesta pripremaju Opština i Provincija u saradnji sa lokalnim privatnim ili volonterskim udruženjima.

Ko može aplicirati za dodelu socijalnog smeštaja?

Sledeći građani mogu aplicirati za dodelu socijalnog smeštaja, pod uslovom da ispunjavaju pravne predušlove:

Italijanski državljani ili državljani članica EU:

Podnosioci zahteva moraju boraviti u Provinciji Bolzano najmanje pet godina a od toga najmanje dve godine u opštini gde apliciraju; ukoliko podnosioci nisu postigli minimum trajanja boravka ili rada u Opštini oni mogu aplicirati u Opštini porekla.

Građani iz zemalja koje nisu u EU:

Podnosioci moraju boraviti regularno i bez prestanka najmanje 5 godina u Provinciji Bolzano, raditi u Provinciji najmanje 3 godine i imaju boravak ili radno mesto (bez prekida) najmanje dve poslednje godine u Opštini za koju podnose zahtev.

Svi podnosioci takođe moraju posedovati opšte predušlove da bi mogli dobiti pomoć za smeštaj, nemaju prihod koji prelazi granicu za ovaj zahtev dodele IPES smeštaja (po osnovu prosečne zarade za prethodne dve godine do predaje zahteva) i da se nisu odrekli odgovarajućeg IPES smeštaja.

Link ka prijavnom formularu:

www.ipes.bz.it/download/2018_DOMANDA_IPES_ComuneBZ.pdf

BELEŠKA: podnosioci zahteva za dodelu socijalnog smeštaja moraju se prezentovati i obnavljati svake godine.

8.3. DOPRINOSI ZA RENTU I NENADANE TROŠKOVE (DOPLATE ZA SMEŠTAJ)

U KRATKIM CRTAMA

Porodicama kojima je potrebno i pojedincima se može odobriti doplatak za dodatne troškove iznajmljivanja a koji se odnose na stan u kojem žive. Suma zavisi od ekonomske situacije porodice i stvarnih nepredviđenih troškova, a koje su rezultat sklapanja ugovora i odbijanja koje vrši vlast u Provinciji.

Preduslovi za pristup pomoći

Sledeće osobe, ukoliko su rezidenti, imaju pristup socijalnoj i finansijskoj pomoći osim ukoliko nemaju stabilan i neprestan boravak od najmanje 12 meseci u Provinciji Bolzano pre podnošenja zahteva:

- Italijanski državljani;
- građani država EU;
- državljani trećeg sveta koji poseduju dugoročnu boravišnu dozvolu izdatu u Italiji;

- osobe sa izbegličkim statusom;
- imaoći statusa subsidijarne zaštite;

Sledeće osobe takođe imaju pristup socijalnoj i finansijskoj pomoći nakon pet godina stalnog i neprekidanog boravka u Provinciji Bolzano, ukoliko regularno borave na teritoriji Države:

- građani zemalja trećeg sveta;
- apatridi

Za više informacija:

www.provincia.bz.it/famiglia-sociale-comunita/persona-indifficolta/default.asp

8.4. SMEŠTAJ U HOSTELIMA (PRIHVATNIM CENTRIMA)

Strani državljani sa regularnom boravišnom dozvolom a koji čekaju da nađu pravi smeštaj mogu otići u hostele za radnike ukoliko su već počeli da rade.

Radnički hosteli su druga prijemna struktura kojom upravljaju IPES ili privatna ili volonterska udruženja. Da bi se dobio pristup hostelu morate se prijaviti u IPES.

Prijave se mogu podneti u bilo koje doba.

Link za prijavni formular:

[www.ipes.bz.it/download/2.Richiesta_per_1_ammissione_alle_case_albergo_per_lavoratori_\(versione_maggio_2018\).pdf](http://www.ipes.bz.it/download/2.Richiesta_per_1_ammissione_alle_case_albergo_per_lavoratori_(versione_maggio_2018).pdf)

Radnički hosteli

U Bolzanu postoji 7 smeštaja tog tipa sa ukupno 410 raspoloživih kreveta.³³ Smeštaj može biti u malim stanovima ili krevetima (maksimalno 7 kreveta) koji se odobravaju radnicima sa sledećim preduslovima:

- imaju regularni radni odnos ili
- samostalno rade i nezavisno ili
- su na listi nezaposlelih ne više od 8 meseci pod uslovom da su u vreme prijave imali redovno zaposlenje barem godinu dana u Provinciji Bolzano ili
- u projektu pomoći na radnom mestu

Gost plaća dnevnu naknadu koja uključuje stanarinu a koja se određuje u opštini i prema neočekivanim troškovima. IPES određuje kvote godišnje.³⁴

.....

33 Boravak u radničkom hostelu ne može biti duži od 5 godina. U slučaju da je mesto svakako prazno IPES može odobriti boravak i nakon tog vremena. Nije potreban petogodišnji boravak u Provinciji Bolzano da bi se dobio pristup hostelu.

34 Ukoliko se gost ne ponaša u skladu sa odredbama na snazi ili kako je navedeno u ugovoru, dodela smeštaja se opoziva

8.5. KUPOVINA KUĆE/STANA

KUPOVINA PRVE KUĆE/STANA

Autonomna Provincija Bolzano odobrava porodicama i samcima asistenciju za kupovinu prve nekretnine. Ovo je bespovratni doprinos i daje se jednokratno.

Da bi se ova pogodnost iskoristila za kupovinu prve nekretnine, podnositelj zahteva mora posedovati neke preduslove koji se tiču, između ostalog, prihoda i vlasništva, nekretnina u posedništvu samih podnosioca kao i vlasništva nad nekretninama roditelja/partnerovih roditelja/dece.

Preduslovi koji se tiču samog podnosioca:

Podnositelj mora imati boravak ili radno mesto u Provinciji Bolzano najmanje 5 godina. Isto važi i za partnera/bračnog druga (definisano u članu 7 Zaonskog Dekreta 1999/42), ukoliko ta osoba postaje isto vlasnik smeštaja.

U vreme podnošenja prijave, građani iz ne-EU zemalja moraju imati neprestan i regularan boravak od najmanje 5 godina na teritoriji Provincije i moraju raditi (uvek na teritoriji Provincije) najmanje 3 godine;

Podnositelj mora imati najmanje 23 godine ukoliko on/ona nije oženjen/udata i bez izdržavanih članova porodice. Ovo se ne odnosi na podnosioca sa invaliditetom od najmanje 74%;

Podnosioci kojima se zahteva da se izjasne u vezi sa jezičkom grupom moraju prikačiti ovu deklaraciju uz aplikaciju.

Bespovratni doprinos ³⁵se odobrava podnosiocima kojima zarada pada unutar jednog od 4 okvira prihoda. Moraju takođe postići minimalno 20 poena pored minimalne zarade.

Za više informacija:

www.provincia.bz.it/it/servizi-a-z.asp?bnsv_svid=1032948

ZAJMOVI

Da biste ugovorili zajam možete aplicirati u bankama.

U slučaju malih prihoda moguće je ugovoriti zajam sa kamatom koji će subvencionisati Provincija Bolzano, tako što ćete podneti zahtev Kancelariji za Unapređenje Smeštaja: samo ljudi stariji od 23 godine mogu dobiti ovakvu hipoteku koju nudi Provincija.

.....

35 Da bi se saznao tačan iznos doprinos, koji takođe zavisi od površine i cene smeštaja, neophodno je kontaktirati nadzornika iz tehničke službe za subvencionisanu izgradnju. Takođe je moguće izvesti kompletnu "simulaciju" onlajn na tehničkom kalkulatoru. Detaljnije informacije mogu se naći na onlajn regionalnim kalkulatorima, u odeljku za uobičajene vrednosti, informacije o provincijalnim dozvolama, informacije o konvencionalnoj površini.

9. ŠKOLA I UNIVERZITETSKO OBRAZOVANJE

Škole obrazuju mlade i podstiču njihov intelektualni razvoj kako bi se pripremili za profesionalnu karijeru.

Obrazovanje za odrasle je osmišljeno kako bi unapredilo ili kvalifikovalo one koji su već zaposleni, ili u bilo kom slučaju, one koji su izvan okvira učenja. Ovakav vid školovanja ima specifične ciljeve, praktične po tipu, kratko traju i često označavaju učešće u kursu iz teorijskog i praktičnog dela.

9.1. UPIS U ŠKOLU

U Italiji škola je obavezna za decu od prve godine osnovne škole (5 ili 6 godina starosti) do 16 godina starosti nakon toga profesionalna obuka do 18 godina.

Sva deca se moraju upisati u obaveznu školu, čak i u slučaju da ne poseduju dozvolu za boravak. Da bi se upisala u školu deca moraju imati potvrdu o vakcinaciji i medicinski sertifikat. U Provinciji Bolcano postoje škole škole na Italijanskom ali i na Nemačkom i Ladina jeziku (jeziku Sefarda).

KAKO?

Upis u školu se može obaviti u bilo koje doba trajanja akademske (školske) godine.

- deca stranaca imaju pravo na obrazovanje bez obzira na regularnost boravišne dozvole.
- deca stranaca se upisuju u razred koji odgovara njihovim godinama, osim ukoliko Udruženje Nastavnika ne odluči da treba dete da se upiše u neki drugi razred (odmah ispod ili iznad njihove starosne grupe).
- Da bi unapredili znanje Italijanskog i/ili Nemačkog jezika mogu imati intenzivne kurseve.
- kvalifikovani interkulturalni posrednici se mogu angažovati kao sredstvo komunikacije između škola i imigrantskih porodica.
- Škole mogu inicirati interkulturalne prijeme i inicijative putem udruženja stranaca i volonterskih udruženja.

9.2. JASLICE

Provincija Bolcano upravlja jaslicama kroz ASSB. Bebe od 3 meseca starosti pa do 3 godine se mogu upisati. Zahtev se može podneti u aprilu i oktobru svake godine. Može se podneti zahtev čim se beba rodi. Pohađanje nije obavezno, ipak, u slučaju većeg odsustva od porodice se može zatražiti da ispiše dete. Usluga je besplatna. radno vreme je svuda od 7,30h do 17h.

Za informacije molimo Vas kontaktirati Kancelariju za orodične usluge u okviru ASSB.

lista opštinskih jaslica:

- Asilo Nido Casanova
- Asilo Nido Firmian
- Asilo Nido Il Grillo
- Asilo Nido Il Panda
- Asilo Nido Il Quadrifoglio
- Asilo Nido Il Sole
- Asilo Nido Il Veliero
- Asilo Nido La Farfalla
- Asilo Nido La Nuvola
- Asilo Nido L'Acquario

9.3. OBDANIŠTA/ZABAVIŠTA/VRTIĆI

Obdaništa su u Bolcanu podeljena po oblasnim nadležnostima i njima upravlja Šlužba Dečijih Škola Opštine Bolcano (postoje i privatne predškolske ustanove u opštini Bolcano).

Moguće je upisati decu od njihove 3. do 5. godine. Postoje i privatna i državna obdaništa. Što se tiče državnih obdaništa, upis se vrši direktno u izabranom obdaništu (onom najbližem vašem domu) tokom januara i februara.

Radno vreme može varirati, ali uglavnom je od 7,45 do 12, 15 i od 14,15 do 17.

UPIS U VRTIĆE

Za sve informacije koje se tiču procedure za pristup vrtiću roditelji mogu pitati koordinatorku vrtića lično ili u drugom slučaju:

- za vrtiće na Italijanskom u Istraživačkom i Registracijskom Centru Autonomne Provincije Bolcano, Via Duca d'Aosta 101, Bolzano - Tel. 0471 400 719;
- za vrtiće na Nemačkom u Obrazovnoj Upravi Predškolskih Ustanova na Nemačkom, Via Brennero 3, Bolzano - Tel.0471982200

Dalje informacije:

www.comune.bolzano.it/servizi_context01.jsp?ID_LINK=3742&area=51

OBAVEZNA ŠKOLA: ZAJEDNIČKE KARAKTERISTIKE ŠKOLA PRVOG I DRUGOG KRUGA (OSNOVNO I SREDNJE)

Škola počinje u septembru i završava se u junu (školska godina). Upis i pohađanje su obavezni i besplatni. Škole prihvataju nove đake bez obzira na doba godine. Za decu koja su pohađala školu u inostranstvu škola će

odlučiti koji razred će dete pohađati. da bi se dete upisalo u školu (obično onu najbližu adresi boravka) morate prezentovati zahtev školi po vašem izboru tokom januara meseca u godini koja prethodi početku školske godine. Prijem u narednu školsku godinu zavisi od odluke nastavnika koji procenjuju kapacitet učenja deteta. Ukoliko ono nije dovoljno iz nekoliko predmeta onda se smatra da je učenik pao i mora ponavljati godinu.

Među predmetima koji se uče tu je i veronauka, ali je moguće formalno zahtevati da se ne sluša ovaj predmet. Na polugodištu svake školske godine svaki učenik dobija pismeni izveštaj procene o nivoima znanja iz svakog predmeta i od svakog nastavnika zasebno. Ovaj izveštaj roditelj mora potpisati i onda se mora vratiti u školu. Obično se učenicima zadaje i domaći zadatak da bi produbili njihova znanja o onome što uče na nastavi. Školske knjige se daju na revers i besplatne su, na kraju svake školske godine ove knjige se vraćaju školi da bi ih naredne generacije koristile. Dva puta godišnje roditelji mogu videti nastavnike na javnim i roditeljskim sastancima (**udienze generale**). Jednom nedeljno nastavnik je raspoloživ u školi za individualni razgovor sa roditeljem da bi se dao poseban savet ili informacija o učenju (**udienza singola**).

Da bi imali bolju komunikaciju između roditelja i nastavnika, roditelji među sobom biraju svog predstavnika za razred.

Odsustvo iz škole, kašnjenja ili ranije napuštanje škole se moraju uvek pravdati u posebnim knjižicama komunikacije između škole i porodica ili u e-registru.

E-registar je važan oblik komunikacije putem mreže između škole i roditelja. U njemu se vode ocene učenika, odsustva, zadaci po predmetima, polugodišnja procena (prva četiri meseca), ocene na kraju godine kao i važna dokumenta i zapisi.

U slučaju bolesti, nakon pet uzastopnih dana, mora se doći u školu sa opravdanjem lekara ili roditelja.

Nekoliko osnovnih škola pokušavaju da pomognu deci sa poteškoćama u savladavanju jezika koristeći jedan ograničen period Interkulturalne Posrednike koji govore maternje jezike dece. Ukoliko škola to ponudi moguće je upisati dete u razred sa dopunskom nastavom, koja obično traje do 16h (puno radno vreme). Pored nastave predviđene za školsku godinu nekoliko škola organizuju i vannastavne aktivnosti i didaktičke izlete. Ovo se obično naplaćuje.

Deca mogu takođe iskoristiti školske kantine i menze. Za više informacija vidie: www.comune.bolzano.it/servizi_context02.jsp?ID_LINK=1146&area=51

Postoje i posebne aktivnosti koje se organizuju u vreme van školskog radnog vremena a koje su namenjene stranoj deci a koje u Bolcanu organizu-

ju direktori škola u saradnji sa raznim socijalnim ustanovama ili udruženjima koja rade na lokalnu.

PRIJAVE

Za osnovnu školu, srednju 1. i 2. stepena prijave se mogu podneti:

- onlajn
- ili na papirnom formularu u kancelarijama škole
- Upis u vrtiće, s druge strane, moraju s epodneti na papiru;
- Potrebna je prijava na MyCivis portalu ³⁶

Više info:

www.provincia.bz.it/formazionelingue/scuolaitaliana/downloads/Iscrizioni_OnLine_presentazione.pdf
www.my.civis.bz

9.4. OSNOVNE ŠKOLE

KO?

Za sve dečake i devojčice koji su napunili 6 godina

Sva deca koja napune 6 godina moraju se upisati u prvi razred osnovne škole do 31. avgusta, ali možete takođe prijaviti decu koja napune 6 godina do 30. aprila te školske godine u koju kreću.

KAKO?

Normalno trajanje je 5 godina. Na kraju pete godine polaže se konačni ispit a onda se može dete upisati u nižu srednju školu.

info:

www.comune.bolzano.it/servizi_context02.jsp?ID_LINK=2364&area=0

.....
36 Neophodno je aktivirati servisnu karticu u bilo kojoj opštini u Alto Adige i konektovati se na my.civis.bzportal. Iz tehničkih problema koji se odnose na servisu karticu i online uslugu, kontaktirajte Kol Centar –besplatni broj 800816836 ili pošaljite e-mail na servicedesk@provinz.bz.it

9.5. OSNOVNA ŠKOLA PRVOG STEPENA (NIŽA SREDNJA ŠKOLA)

KO?

Za sve dečake i devojčice koji su prošli ispit nakon petog razreda, 11 godina, i oni koji su do tada išli u ekvivalentnu školu u inostranstvu a što škola odobri. Ukoliko nije bilo ponavljanja razreda učenici završavaju nižu srednju školu sa 14 godina. Ukoliko se ne prodje ispit na kraju treće godine, pohađanje je obavezno do 16. godine ³⁷

KAKO?

Normalno trajanje je 3 godine. Na kraju treće godine polaže se ispit nižeg srednjeg obrazovanja a koji dozvoljava upis u srednju školu.

9.6. DRUGI STEPEN SREDNJE ŠKOLE

Prijava je jedino moguća za one koji su položili prvostepeni ispit srednjeg obrazovanja, dakle sa 14 godina. Postoje srednje škole: naučne, klasične, jezičke, umetničke, tehnički instituti (za računovođe, nadzornike, privredne eksperte), profesionalni instituti (sektor trgovine i turizma, privredni i zanatski sektor), društveni instituti.

Srednja škola traje, uz neke izuzetke, pet godina, i završava se završnim ispitom nakon čega se dobija državna diploma koja dozvoljava upis na univerzitet ili post-diplomske specijalizantske studije.

Prijave za upis u prvi razred više srednje škole se može uraditi onlajn ³⁸ ili na papirnom formularu u školi.

Upis u prvi razred je obavezan. Za razrede nakon toga sve ide automatski.

9.7. UNIVERZITET

UNIBZ postoji od 1997. i ima međunarodni karakter

SUDIRANJE NA UNIBZ

UNIBZ nudi više od 20 trojezičnih kurseva u sledećim poljima: ekonomi-
.....

37 Za 2018/2019 upis u prvi razred niže srednje škole u istoj ustanovi je obavezan i tako je naredjeno 31.01.2018. Ukoliko osnovna škola koja je pohađana nije deo iste ustanove kao i naredni 1. stepen školovanja, onda se vrši upis u kancelariji nižeg stepena srednjeg obrazovanja koja je nadležna za teritoriju. Prijava za drugostepeno i trećestepeno školovanje se automatski vrši.

38 Neophodno je aktivirati servisnu karticu Južnog Tirola a onda se konektovati na my.civis.bzportal. Iz tehničkih problema koji se odnose na servisnu karticu i onlajn uslugu, kontaktirajte Kol centar - besplatni broj 800816836 ili pošaljite e-mail na servicedesk@provinz.bz.it

ja, prirodne nauke, inženjerstvo, IT, obrazovanje, komunikacije, dizajn i umetnost. Neki master programi se izvode samo na engleskom.
info: <https://www.unibz.it/it/applicants/studying-at-unibz/>

PRIVATNA ŠKOLA:

Trenutno u Provinciji Bolcano postoje nekoliko privatnih jaslica i vrtića, pored nekih osnovnih i srednjih škola. Neke od privatnih škola omogućavaju deci da prate kurseve sa ciljem akademske nadoknade sve do doba kada učenici polože maturu. „diploma di maturità“

9.8. OBRAZOVANJE ODRASLIH

Za odrasle koji nemaju završeno obavezno obrazovanje i bez formalnih kvalifikacija postoje večernje škole za radnike i poznate su kao „150 sati“. Učenici ovih kurseva imaju fleksibilnost zbog radnog vremena. Trajanje ovih kurseva traje jednu školsku godinu. Više informacija možete dobiti **od Scuola Media Leonardo da Vinci.**

U glavnim centrima upravnih kancelarija Provincije održavaju se čak i kursevi jezika za strance. Za kurseve na italijanskom možete otići u Danti Alighieri srednju školu ili u privatne škole specijalizovane za kurseve jezika. Evropski Socijalni Fond ESF (Fondo Sociale Europeo FSE), u Via Piave 3, Bolzano daje informacije o kursevima za obuku za rad koji se održavaju u Provinciji a finansiraju se iz fondova Evropske Zajednice.

9.9. PRIZNAVANJE (NOSTRIFIKACIJA) AKADEMSKIH KVALIFIKACIJA IZ INOSTRANSTVA

Dužnost priznavanja kvalifikacija stečenim u inostranstvu za one koji žele da nastave školovanje na univerzitetu jeste u rukama Univerziteta ili Instituta u okviru Univerziteta, koji to rade nezavisno i u skladu sa određenim smernicama, imajući u vidu i međudržavne ugovore i međunarodne konvencije.

9.10. PRIZNAVANJE (NOSTRIFIKACIJA) PROFESIONALNIH KVALIFIKACIJA

Stranci koji regularno borave u Italiji a imaju stečene kvalifikacije iz zemlje koja ne pripada EU i koji žele da se upišu u profesionalni registar ili strukovno udruženje, mogu zahtevati priznavanje svojih kvalifikacija koje će im omogućiti da se bave svojom profesijom u Italiji. Zahtev za priznavanje se mora predati **u nadležnom Ministarstvu** i mora sadržati

naziv profesije za koju se priznavanje traži. Ministarstvo će verifikovati da li je dokumentacija kompletna i saopštiti podnosiocu ishod ili eventualnu dopunu u roku od 30 dana orijema zahteva.

9.11. POSEBAN ARANŽMAN ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE

Upis stranaca u strukovne registre i na specijalne liste za higijeničare je manjak, obuka ili koledž se organizuju, prolaze proveru znanja italijanskog jezika i posebne odredbe sprovođenja rada u Italiji, sa metodama koje uspostavi **Ministarstvo Zdravlja**, koje je takođe nadležno za priznavanje akademskih kvalifikacije, studija i profesionalnih obuka, pored kvalifikacija za vršenje profesije i zdravstva dobijenih u zemljama koje nisu članice EU. Nostrifikacija akademskih kvalifikacija u zdravstvenim disciplinama koje su ostvarene u inostranstvu vrši se i proverom znanja, ispitima za svaku kategoriju a prema godišnjim proglasima Premijera.

10. PROFESIONALNA OBUKA

Autonomna Provincija Bolcano nudi obuke i na italijanskom i na nemačkom jeziku. Na tehničkim koledžima u Bolcanu postoje dve usluge za **profesionalnu orijentaciju**.

KAKO?

tri osnovna tipa kurseva nude Profesionalnu obuku:

- kompletni kursevi
- kursevi prakse
- konstantno obrazovanje.

GDE?

Kursevi obuke se organizuju od strane Profesionalne obuke na italijanskom, nemačkom ili ladino jeziku.

10.1. TIPOVI OBUKA

Kompletni kursevi

ZA KOGA?

Kompletni kursevi su namenjeni ljudima koji su završili srednjoškolsko obrazovanje, onima koji imaju neki vid profesionalnih kvalifikacija ili imaju „državnu“ diplomu.

KAKO?

Kursevi su osmišljeni tako da imaju u vidu potrebe tržišta rada u sledećim sektorima: poljoprivreda, hotelijerstvo, trgovina i usluge, privreda i zanatstvo i društvene profesije.

GDE?

Kursevi obuke se organizuju od strane Profesionalne obuke na italijanskom, nemačkom ili ladino jeziku.

Praksa

Neki radni ugovori dozvoljavaju kompaniji da uposli mladu osobu s ciljem da on/ona nauče posao putem Profesionalne obuke tokom radnog vremena.

ZA KOGA?

Praksa, koja obično traje 3 do 5 godina omogućava mlađima da usvoje više znanja i upotpune sposobnost rada a što će im dozvoliti da prate profesiju koju odaberu. Kurseve mogu pohađati mladi ljudi koji su završili

obavezno školovanje i imaju manje od 25 godina; u nekim slučajevima limit se može podići na 29.

KAKO?

U vidu specijalnog ugovora koji uključuje saradnju između kompanije i tehničkog koledža u pogledu treniranja šegrta koji će zauzvrat biti plaćen za posao koji obavi.

GDE?

Obuke organizuju institucije Italijanska Profesionalna Obuka, Nemačka Obuka i Ladina Profesionalno Udruženje i Kancelarija za Praksu.

Profesionalna Obuka na Nemačkom

via Dante 3, 39100 Bolzano

Tel. 0471 416 916

Web: www.provincia.bz.it/formazione-professionale-tedesca/

Profesionalna Obuka na Italijanskom

Provincijalni Direktorat Profesionalne Obuke na Italijanskom

via S.Geltrude 3, 39100 Bolzano

Tel. 0471 414 400

Fax 0471 414 499

E-mail: fp@provincia.bz.it

PEC: formazioneprofessionale.berufsbildung@pec.prov.bz.it

Web: www.provinz.bz.it/formazione-professionale/

NEPRESTANA OBUKA TOKOM RADA

ZA KOGA?

Neprekidno učenje ili obrazovanje je namenjeno odraslima koji su ili već zaposleni ili traže posao.

Služba Neprekidne Obuke za Radno Meszo ima za cilj promovisanje ponude neprekidne obuke i za samostalne radnike koji žele nezavisno da pristupe i dobiju kurs za prekvalifikaciju i one koji žele profesionalno usavršavanje ali i za kompanije na teritoriji Prvoincijske koje zahtevaju obuku kako bi se usglasile sa potrebama tržišne utakmice.

KAKO?

Neprekidno obrazovanje predviđa sledeće inicijative:

- usmereno je ka radnicima koji žele usavršavanje svojih profesionalnih veština
- organizovanje kurseva koji su potrebni kompanijama a usko su vezane za tehnološke i organizacione inovacije.

GDE?

Kusevi obuke se organizuju od strane Službe za Profesionalne Obuke na italijanskom, nemačkom ili ladino jeziku.

Non-stop obuke za stručno usavršavanje na Nemačkom

Centro di Coordinamento e Formazione continua

via Dante 3, 39100 Bolzano

Tel. 0471 416 916

Fax 0471 416 939

E-mail: weiterbildung.berufsbildung@provincia.bz.it

PEC: weiterbildung.berufsbildung@pec.prov.bz.it

Web: www.provincia.bz.it/formazione-professionale-tedesca/

Profesionalna Obuka na Italijanskom

Provincijalni Direktorat Profesionalne Obuke na Italijanskom

via S.Geltrude 3, 39100 Bolzano

Tel. 0471 414 400

Fax 0471 414 499

E-mail: fp@provincia.bz.it

PEC: formazioneprofessionale.berufsbildung@pec.prov.bz.it

Fax: 0471 414 499

E-mail: fp@provincia.bz.it

PEC: formazioneprofessionale.berufsbildung@pec.prov.bz.it

Web: www.provinz.bz.it/formazione-professionale/

11. ZAŠTITA PRAVA

11.1. ZAŠTITA PRAVA I

11.2. PRAVNA POMOĆ

ZA KOGA?

Svim strancima se garantuju ista prava na odbranu kao i Italijanima.

KAKO?

Stranci koji su pod istragom ili im se sudi a koji nemaju dovoljno da plate advokata, ni u Italiji ni u inostranstvu imaju pravo na Pravnu Pomoć (gratuito patrocinio), mogu izabrati advokata za odbranu kojeg će platiti Država.

Pravna Pomoć se može tražiti:

- tokom krivičnih postupaka
- tokom izdržavanja kazne
- u postupcima za manje prestupe
- u procesima na Tribunale di Sorveglianza

GDE?

Pravna Pomoć se može tražiti pismeno i poslati (sačuvati povratnicu) od kancelarije predsedavajućeg sudije.

11.3. JAVNI BRANILAC

ZA KOGA?

Javni ili Civilni Branilac je dostupan svim građanima za besplatni savet u vezi sa njihovim postupcima i administracijom.

KAKO?

Javni ili Civilni Branilac ima ulogu garanta sa dužnošću da zabeleži, čak na sopstvenu inicijativu, zloupotrebu, neregularnost, greške i odlaganja u administraciji a koje se odnose na građane.

11.4. ODREDBE KOJE SE TIČU DOBROBITI DECE

- Maloletna deca stranih državljana koja žive sa roditeljima ili skrbnicima i imaju legalnu dokumentaciju i upisana su na listi sa jednim ili oba roditelja u boravišnoj dozvoli do navršene 14. godine, vode se kao pravna situacija na ime roditelja sa kojima žive, ili na ime jednog roditelja koji ima povoljniju pravnu situaciju. (dakle roditelj je odgovoran za njih)

- Do dobi od 14 godina, dete koje je povereno ili pod skrbništvom (kao u članu 4 zakona broj 184, od 4.05.1983) je listirano na boravišnoj dozvoli onog stranca kome je povereno i pravno za njega je taj stranac odgovoran, ukoliko mu to ide u prilog.
- Privremeno ili povremeno odsustvo ne isključuju obnove dozvole
- Kada se napuni 14 godina, detetu će se dati njegova boravišna dozvola po osnovu spajanja porodice i ona će važiti do detetovog punoletstva.
- Sud za maloletne prestupnike iz ozbiljnih razloga koji se tiču psihološkog sazrevanja uzimaju u obzir starost i zdravstveno stanje mlade osobe koja je Italijanskoj teritoriji, može ovlastiti ulazak ili boravak porodice, vremenski ograničen, čak i kada to nije u skladu sa propisima koja se tiču imigracije.
- U slučajevima da se dete stranca mora proterati, procedura se aktivira na zahtev Nadzornika iz suda za maloletnike.

11.5. MERE PROTIV RASNE DISKRIMINACIJE

Prečišćen tekst koji se odnosi na imigraciju uvodi neke važne obredbe protiv rasne diskriminacije i činova netolerancije prema imigrantima. Dalje, Zakon od 25. juna 1993, broj 205 je pravni akt Republike Italije sa sankcijama i osudama, akcija, slogana koji se tiču Naci-fašističke ideologije, a koji imaju za cilj da proizvedu nasilje i diskriminaciju po rasnim, etničkim, religijskim i nacionalnim osnovama. Zakon takođe kažnjava upotrebu simbola koji su povezani sa ovakvim političkim pokretima.³⁹

ZA KOGA?

To su mere koje imaju za cilj kažnjavanje bilo koga ko se upusti u bilo koji vid diskriminacije zbog "boje kože" i rase, ili zbog diskriminacije prema nacionalnosti, veri, etnicitetu, poreklu neke osobe i ko god ugrozi priznavanje i praktikovanje ljudskih prava u svim aspektima života.

.....

39 Član 1 ("Diskriminacija, mržnja ili nasilje iz rasnih, etničkih, nacionalnih ili religijskih razloga") izražava sledeće: "Osim ukoliko ne povlači ozbiljan zločin..." kažnjava se:

- a) zatvorom do godinu i šest meseci ili novčanom kaznom od 6000 evra za one koji propagiraju ideje bazirane na superiornosti ili rasnoj i etničkoj mržnji, ili podstrekuje čin diskriminacije po rasnoj, etničkoj, nacionalnoj ili religijskoj osnovi;
- b) zatvorom od 6 meseci do 4 godine za one koji na bilo koji način podstiče ili počinu nasilje ili provocira nasilje iz rasnih, etničkih, nacionalnih ili religijskih razloga.

Bilo koja organizacija, udruženje, pokret ili grupa koja ima za svrhu da podstiče diskriminaciju ili nasilje iz rasnih, etničkih, nacionalnih ili verskih pobuda je zabranjen/a. Oni koji učestvuju u takvim organizacijama, udruženjima, pokretima ili grupama, ili pomažu njihove aktivnosti kažnjavaju i samo zbog učestvovanja ili pomoći zatvorom od 6 meseci do 4 godine. Oni koji promovišu ili predvode takve organizacije, udruženja, pokrete ili grupe se kažnjavaju, samo iz tog razloga, zatvorom od jedne do šest godina

PROTIV KOGA?

Ove mere su ciljane protiv:

- Javnih službenika ili uposlenika koji u izvršavanju svojih dužnosti počine nešto loše ili namerno ne urade nešto što bi bilo u korist stranca, koji su samo zbog toga što su stranci diskriminirani;
- Bilo koga ko nametne nepravедno loše uslove ili odbije da učini uslugu za stranca ili javnost;
- Bilo ko ko nametne nezakonite i loše uslove ili ko god odbije da zaposli, da pristup smeštaju, obrazovanju ili socijalnim uslugama strancu koji regularno boravi u Italiji samo zato jer je stranac.;
- Bilo koga ko spreči stranca da vodi i radi svoj legalan posao;
- Bilo koga ko počini diskriminaciju protiv stranca na radnom mestu;
- Bilo koga ko se ponaša na ksenofobičan ili rasistički način.

KAKO I GDE?

Pisana žalba se mora predati u kancelariji običnih sudova u mestu gde podnosilac žalbe živi.

12. KULTURNO I INTERKULTURALNO OBRAZOVANJE

12.1. CENTRI ZA KULTURNI RAZVOJ

12.2. INTERKULTURALNO OBRAZOVANJE

ZA KOGA?

Stranci koji žive u Autonomnoj Pokrajini Bolcano mogu iskoristiti ovu uslugu koju pružaju služba kulturnog razvoja i centri za učenje jezika.

KAKO?

Institucije rade za mlade, u vidu vanškolskih aktivnosti, a u cilju stalnog obrazovanja i približavanja nauke.

GDE?

Promocija i učenje jezika su odgovornost dvojezičnih kancelarija i kancelarija za strane jezike (Ufficio Bilinguismo e lingue straniere) uz saradnju sa kancelarijama Italijanske kulture i Celoživotnog Obrazovanja (Ufficio Educazione Permanente) za odeljak koji se tiče Nemačke Kulture.

www.provincia.bz.it/arte-cultura/

12.3. SARADNJA ZA RAZVOJ

ZA KOGA?

I Provincijska vlast i Gradsko Veće Bolcana pružaju fondove i pomoć oko ljudskih resursa za pojedince ili registrovane asocijacije sa sedištem u Provinciji Bolcano da bi promovisali aktivnosti saradnje, mir i solidarnost u zemljama u razvoju.

KAKO?

Zainteresovani mogu podneti zahtev za doprinose prema ustanovljenim kriterijumima koje izdaju Služba Saradnje za Razvoj Autonomne Provincije Bolcano ili Kancelarija za Porodice, Žene i Mlade i Socijalno Unapređenje Opštine Bolcano.

Info:

www.provincia.bz.it/politica-diritto-relazioni-estere/cooperazioneviluppo/default.asp.

www.comune.bolzano.it/servizi_context02.jsp?ID_LINK=3071&area=39

GDE?

Odeljenje Predsedništva, Kancelarija za spoljne poslove i volontiranje za Interne Poslove Provincije - Služba Razvoja Saradnje Autonomne Pokrajine Bolcano za Opštinu Bolcanu i Kancelarija za Porodice, Žene i Mlade i Socijalno Unapređenje.

SISTEM CELOŽIVOTNOG OBRAZOVANJA

U Bolcanu trenutno postoji deset obrazovnih agencija koje nude širok izbor kurseva, seminara, konferencija, konferencijskih krugova iz različitih tematskih polja.

Za više informacija:

www.provincia.bz.it/formazione-lingue/educazione-permanente/default.asp

Drugi sektori sa kojima se kancelarija bavi su:

Biblioteke: Sektor Biblioteka predstavlja osnovni instrument za kulturne aktivnosti.

Izdavaštvo: Izdavaštvo se tiče intervencija u korist kulturnih aktivnosti

BOLCANO AUDIOVIZUELNI CENTAR:

Audiovizuelni Centar barata sa uslugama koje se nude da bi se podržale kulturne aktivnosti u okviru mediateke - daje na zajam filmove, knjige o bioskopu, specijalizovane magazine, dokumentarce o lokalnoj istoriji i kulturi, o umetnosti i novim medijima - i ima prostoriju za editovanje - sa tehničkom podrškom za audio montaže i video snimke obrazovnih i kulturoloških produkcija, kao i konsultacije o digitalnoj arhivi filoma Instituta Luce koja se tiče Južnog Tirola.

Za više informacija kontaktirajte Kancelariju

5.2 Autonomne Provincije Bolcano.

